VOORSTELLEN

IN HET BELANG VAN

HET INDISCHE LEGER.

DOOR

W. A. COBLIJN,
Gepensionneerd Kolonel van het O. I. Leger.

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-152

's-GRAVENHAGE,
E GEBROEDERS VAN CLEEF.
1892.

96 hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 819/PN-Museum/2010
BIB - ID : 0000-32076560
ITEM - ID : 0209077346
Asal : Museum Pusat

VII-152.

VI

VOORSTELLEN

IN HET BELANG VAN

HET INDISCHE LEGER.

DOOR

W. A. COBLIJN,
Gepensionneerd Kolonel van het O. I. Leger.

's-GRAVENHAGE,
DE GEBROEDERS VAN CLEEF.
1892.

BAT. GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In een ingezonden artikel, in den Indischen Tolk van den 21sten Juni 1892, nº 143, geeft Kolonel VAN ZUYLEN [1] ons zijne denkbeelden ten beste in het belang van de aanvulling en het behoud van het Europeesch element in het N. I. Leger. — De Kolonel zegt daarin onder meer:

»Wat ons stelsel is, behoeven wij geloof ik niet meer te her-»halen; reeds sedert jaren hebben wij telkens en tot vervelens »toe — zoowel voor onszelven als voor anderen — gezegd, »hoe wij het Indisch leger aan goed kader en aan genoeg Euro-»peesche vrijwilligers zouden willen helpen. Wij luisteren echter »ook met genoegen naar anderen, die met ons hetzelfde doel »beoogen, en overwegen gaarne met hen wat er zou kunnen »gedaan worden om de duistere toekomst te weren; daarom »zal FASIN het ons zeker ten goede houden, wanneer wij zijn »denkbeelden toetsen aan onze inzichten en onze ondervinding".

..... Dit wordt gezegd naar aanleiding van *een zeer lezenswaardig* artikel van FASIN in den Indischen Tolk van 8 en 14 Juni te voren, nº 141 en 142, in welk artikel hetzelfde onderwerp behandeld is.

Onze inzichten in deze tegenover die van Kolonel VAN ZUYLEN

[1] De geachte Kolonel zal het ons zeker niet ten kwade duiden dat wij hem bestrijden. Al verschillen wij ook van opinie, toch beoogen wij hetzelfde doel: het heil van Koningin en Vaderland.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

en FASIN stellende, drukken wij als onze meening uit: *Dat, zoo het Indische leger op dezelfde wijze georganiseerd blijft* als thans het geval is, welke maatregelen de Regeering ook moge nemen om het van de noodige Eur. vrijwilligers te voorzien, hoe goed en humaan deze maatregelen ook mogen zijn, zij haar doel *toch* niet zal bereiken. — Naar ons oordeel zou het dan ook slechts monnikenwerk zijn, om, bij de tegenwoordige organisatie van het Indische leger, eene proef te nemen met de op zichzelf voorzeker *zeer goede* en van een *verlichten* en *humanen zin* getuigende voorstellen van FASIN.

Met al die proefnemingen zonder voorafgaande op eene goede basis steunende réorganisatie van het Indische leger, nu onlangs weêr met de Indische reserve en de werving van Afrikanen, die beide ook weêr niet aan de verwachtingen hebben beantwoord, verliest men, zonder zijn doel in het minst te bereiken, slechts *veel kostbaren tijd en veel geld*. Zonder *groote veranderingen* in de organisatie van het Leger aan te brengen, veranderingen die *het oude* afbreken, dat [behoudens kleine veranderingen die in den toestand in het algemeen geen noemenswaardige verbeteringen hebben aangebracht] niettegenstaande de groote wijzigingen in de krijgskunde, *bijna tachig jaren* bestaat, zal men *geen radicale verbeteringen* kunnen aanbrengen. — Het oude is in hooge mate afgeleefd en versleten. Nieuwe tijden, nieuwe toestanden!

Het Indische leger *moet noodzakelijk gereorganiseerd worden*; men moet trachten dit *zóó goed en zóó goedkoop mogelijk te doen*. — In de volgende regels zullen wij beproeven, mèt verwijzing naar hetgeen wij daaromtrent in onze verschillende geschriften reeds gezegd hebben, dienaangaande eenige wenken te geven.

Het Indische leger moet zoodanig georganiseerd worden, dat het veel sterker is dan thans, en dat het niettemin jaarlijks slechts een betrekkelijk gering aantal Europeesche vrijwilligers noodig zal hebben.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Van de meerdere beschaving en hoogere ontwikkeling van het Europeesche — ten opzichte van het Indische element, moet zooveel mogelijk partij getrokken worden.

Voor de Europeesche vrijwilligers die geen hoop hebben ooit het kaderexamen[1] *te kunnen doen, dus geen korporaal of onderofficier kunnen worden, moet het verblijf in Indië zoo kort mogelijk gemaakt worden.*

Alles wat niet strikt noodzakelijk is, alles waarvan men niet de volle overtuiging heeft dat de belangen van het leger er door gediend worden, moet nagelaten worden, en het bestaande niet strikt noodzakelijke worden opgeruimd.

Bij eene reorganisatie van het Indische leger moet men vooral niet uit het oog verliezen, dat een leger dan *eerst krachtig* kan genoemd worden, wanneer het *ten allen tijde* over eene voldoende aanvulling[2] kan beschikken. Dit leert ons de krijgsgeschiedenis op menige bladzijde. Was dit in vroegere tijden waar, nog van veel hoogere beteekenis is deze waarheid in den tegenwoordigen tijd, in een tijd nu de oorlogen zoo kort duren en men, den waren aard van den oorlog huldigende, den eenen veldslag zóó spoedig mogelijk op den anderen laat volgen, en niet, even als voor eene eeuw geleden, in kunstige manœuvres overwinningen zoekt die over den afloop van den veldtocht moeten beslissen. — Wat zou Frederik de Groote, die een juister begrip van den waren geest van den oorlog had dan de meeste zijner tijdgenooten, in den zevenjarigen oorlog niet voor een voldoende aanvulling hebben willen geven? Had de Groote Koning in dien oorlog over voldoende aanvulling kunnen beschikken, dan zou die in plaats van zeven jaren misschien nog geen twee jaren geduurd hebben.

Zoo zou de veldtocht van 1812, indien NAPOLEON over voldoende aanvulling had kunnen beschikken, niet met een cata-

[1] Raadpleeg: De Indische Infanterie. Blz. 62 en volgende.

[2] Met de woorden „voldoende aanvulling" bedoelen wij geschikte, voldoende geoefende aanvulling.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

strophe geëindigd zijn; en al ware hij ook hiermede geëindigd, de veldtocht van 1813 zou dan zeker niet zoo ongunstig voor hem afgeloopen zijn als thans het geval is geweest, waardoor de veldtochten van 1814 en 1815 misschien niet zouden hebben plaats gehad.

Zoo Pruisen in 1813 geen goed georganiseerd leger had gehad, een leger waarin ook voor voldoende aanvulling was gezorgd, de wraakneming in 1813, 1814 en 1815 over de in 1806 ondergane *schande*, zoude dan niet mogelijk zijn geweest.

Zoo het Duitsche leger in 1870—1871 over geen voldoende aanvulling had kunnen beschikken, zouden zijne overwinningen op een gegeven oogenblik tot staan zijn gekomen; het leger zou dan onmogelijk den Loire-veldtocht hebben kunnen voeren en Parijs hebben kunnen insluiten.

Zoo in 1870—71 de Franschen na hunne verpletterende nederlagen, nog over voldoende aanvulling hadden kunnen beschikken, de oorlog zou voor hen dan zeker niet zoo rampzalig geëindigd zijn.

Zoo het Indische leger over voldoende aanvulling had kunnen beschikken om de troepenmacht in Atjeh op dezelfde sterkte *te houden* als waarop zij in de 2de helft van 1878 gebracht was, zou de Generaal VAN DER HEIJDEN zeker, na de slagen die hij den vijand in Gedoeng, in de Kloof van Biradin, in de XXII en XXVI Moekims en in het dal van Lamtoba had toegebracht, Atjeh na een paar jaren hebben kunnen onderwerpen.

De waarde van voldoende aanvulling is in den oorlog zoo groot, dat men veilig kan aannemen, dat zoo een minder goed leger, hetwelk echter zoodanig is georganiseerd dat het ten allen tijde over voldoende aanvulling kan beschikken, tegenover een beter leger is geplaatst dat echter na een korten tijd te velde te zijn geweest of na eene eerste groote overwinning zijne geleden verliezen niet meer voldoende kan aanvullen, al *zeer spoedig* de overhand zal krijgen op zijne deugdelijker tegenpartij, — en dat deze, wanneer de oorlog voortduurt en hare minder

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

deugdelijke tegenpartij voortvarend handelt, na korter of langer tijd *zeker* het onderspit zal moeten delven.

Het Indische leger *moet* derhalve zoodanig georganiseerd worden, dat *het mogelijk is het ten allen tijde eene voldoende aanvulling te verzekeren.*

Welke waarde men ook aan het Europeesche element moge hechten, deze *[onderstelde] waarde* moet noodzakelijk zwichten voor de [reëele] veel hoogere waarde die in oorlogstijd in voldoende aanvulling gelegen is. En voldoende aanvulling is alleen van het Inlandsche element te verwachten. In onze geschriften hebben wij herhaalde malen op deze omstandigheid gewezen, en getracht *eenigermate* den weg aan te wijzen, hoe het leger ten allen tijde »voldoende aanvulling" zou kunnen verzekerd worden.

Gesteld, men heeft, door het te baatnemen van allerlei *kunstmiddelen* en *kunstmiddeltjes*, het jaarlijksch wervingscijfer van Europeesche vrijwilligers eene gewenschte hoogte doen bereiken, het Indische leger aan Europeanen voltallig kunnen houden, dan zal men het *toch nooit* zoo ver kunnen brengen, dat, zoo een Europeesche vijand op Java landt, men ook gedurende den oorlog het Europeesche element op zijn organieke sterkte kan houden — *dus juist niet gedurende een tijd waarop zulks het meest noodig is.* Heeft nu de veldtocht een paar maanden geduurd zonder dat men de verliezen aan Europeanen heeft kunnen aanvullen, dan behoeft men er niet aan te *twijfelen*, of het aantal Europeanen *in de gelederen* zal tot op $\pm$ $^1/_2$ der organieke sterkte geslonken zijn, *en dit slinken* gaat *steeds progressief* voort. — Wat zal er nu *door den grooten nood* gedwongen gedaan moeten worden? Natuurlijk, de ontbrekende Europeanen door inlanders vervangen. En dit zal dan moeten geschieden in *oorlogstijd en nog wel* zonder dat de zaak van te voren bestudeerd en geregeld is, *holderdebolder* derhalve, juist in een tijd waarin het 't *gevaarlijkst* is om zoodanigen maatregel te nemen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Zal derhalve de genomen maatregel aan het doel beantwoorden, uit den nood redden?..... Men zou al zeer onkundig, al zeer naief moeten zijn, geheel onbekend moeten wezen met de eischen die de krijgskunde aan de organisatie, de oefening en de moreele waarde van een leger stelt, zoo men deze vraag zoodanig beantwoordde, dat daarin nog eene *flauwe hoop* op een gunstige uitkomst gelegen kan zijn. Zoo men wat het Europeesche element betreft, in casu eenigermate aan eventualiteiten het hoofd wil bieden, zal al dadelijk het aanvullingscijfer van Europeanen gelijk moeten zijn aan het cijfer dat noodig is om de voor de Europeanen ingeruimde plaatsen in de gelederen in te nemen, met andere woorden, *men zou een dubbel stel Europeanen er op na moeten houden*. Dit nu is om verschillende redenen niet mogelijk. .... Onmogelijk is het eveneens, om, zoo het Indische leger georganiseerd blijft als het thans is, *Java* in geval van een aanval van een buitenlandschen vijand te behouden. — Zij die dit bestrijden zijn leeken, die geen kennis van krijgskunde of van krijgsgeschiedenis hebben.

Aan hen die zoo optimistisch zijn om te meenen dat wij het op Java niet met een Europeeschen vijand te kwaad zullen krijgen,[1] vragen wij slechts, zonder de *ondankbare taak* op ons te nemen, te trachten hen van hunne illusie te genezen: — hoe was het, tijdens wij op Atjeh nog *werkelijk* oorlog voerden, met de aanvulling van Europeanen gesteld? — Immers ellendig! Om aan de behoefte van aanvulling voor Atjeh te voldoen, werden alle korpsen van het leger *geplunderd*, daaraan *alle taktische waarde* ontnomen, en werd nagenoeg elke Euro-

---

[1] Telles sont maintenant les dispositions de l'opinion publique, que la formation „d'un domaine colonial, le plus vaste possible, passe aujourd'hui pour un besoin „inéluctable. Aussi bien la tournure des derniers débats pour la création d'un sémi„naire des langues orientales vivantes à Berlin, comme le vote des subventions „pour les lignes de paquebots, montrent que la Reichstag accordera désormais au „gouvernement tous les crédits nécessaires pour soutenir sa politique coloniale." M. Charles Grad, député de l'Alsace-Lorraine au Parlement allemand.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

peaan die zich aanbood aangenomen; *Europeanen onder valsche namen dienende*, waren geen zeldzaamheid meer. — Heeft men dan niet begrepen, dat men door zoo te handelen het Indische leger declineerde?

En wat zal er gebeuren, wanneer er een opstand op Java, waarvoor men zoo bevreesd is,[1] uitbreekt, eene vrees, die ook als reden kan beschouwd worden, waarom men het Europeesch fuseliers element op zoo'n ruime schaal georganiseerd in het leger wenscht te behouden?.... Wanneer de opstand eenige maanden duurt, dan zal het leger op Java, door de vele marschen en contra-marschen — want het zal ten einde den opstand meester te worden, door den *spoed en de aanhoudendheid zijner bewegingen*, zich als 't ware moeten verdubbelen, ja verdriedubbelen[2] — al zeer spoedig tot een minimum gereduceerd zijn. — En dat slinken in sterkte zal *voornamelijk* het Europeesch element gelden. — Maar ook de sterkte der inlanders zal sterk verminderen, terwijl het werven van Javanen, waaruit het Inlandsch element van het leger *hoofdzakelijk* bestaat, dan zeer zeker niet meer mogelijk noch raadzaam zal zijn. — Vermindert men nu het Europeesch element tot het strikt noodige, met gelijktijdige vermeerdering van het Inlandsch element, dan zal in het onderstelde geval zoo'n groote vermindering van sterkte *op lange na niet zoo spoedig intreden*, daar toch erkend moet worden, dat in de tropen de Inlander *veel beter* tegen

---

[1] Wij echter zijn daarvoor niet bevreesd; raadpleeg onze geschriften.

[2] „Les opérations auront, comme celles de l'ennemi, le caractère de surprises, „en se procurant des intelligences dans le pays. On fera des sorties de nuits; on „simulera un mouvement vers un point et on tombera sur un autre par un contre-„marche secrète et rapide; on tendra des embuscades; et en ne laissant pas un „moment de repos aux bandes on réussira à les anéantir et à mettre fin à la guerre." Fragment uit eene circulaire van den Spaanschen generaal MARTINEZ DE CAMPOS aan de chefs der mobiele colonnes, tijdens hij, in 1875, als opperbevelhebber der Spaansche troepen in Catalonie, belast was met de demping van den in die provincie uitgebroken opstand. De bestudeering van dezen veldtocht is hoogst leerrijk voor de wijze hoe eene in opstand zijnde bevolking kan onderworpen worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

vermoeienissen en ontberingen bestand is, dan de Europeaan. — Maar bovendien, zoo de aanvulling van Inlanders van te voren goed geregeld is, de depôtcompagnieën[1] hare recruten hebben, dan zal men nog een langer tijd een te kort of verontrustend te kort kunnen bezweren.

Beweert men, dat, in geval van een opstand op Java, niet goed op de Inlandsche soldaten kan vertrouwd worden — dan moeten wij met de Indische krijgsgeschiedenis in de hand deze bewering *ten stelligste tegenspreken*. — Java zou *nooit* in ons bezit zijn gekomen, zoo wij het uitsluitend met Europeanen hadden moeten veroveren, of de oorlogen, die op dat eiland, gedurende de twee eeuwen dat wij er vasten voet hebben, ter uitbreiding van ons gezag gevoerd zijn geworden, uitsluitend met Europeanen hadden moeten beëindigen. In de legers van de Oost-Indische Compagnie was het Javaansche element sterk vertegenwoordigd. — »Maar nu is de Javaan meer Mahomedaan dan vroeger," zal men wellicht tegenwerpen. Ook dit moeten wij weerleggen. De Javaan is over het algemeen dezelfde gebleven. Ook nu nog is hij slechts Mahomedaan in naam — in den grond is hij nog, even als vroeger, heiden. Wel zijn er tegenwoordig op Java meer Hadjies dan vroeger. Deze moeten zorgvuldig in het oog worden gehouden. Wij zeiden dan ook in »De Verdediging van Java, eene studie": »Het is moge»lijk dat de priesters op Java eene macht in den Staat zijn »geworden, waarmede rekening moet gehouden worden. Kan »men echter de fanatieke Mahomedaansche secten weren, zor»gen dat zij onder die priesters niet binnensluipen, dan zullen »zelfs deze voor ons niet gevaarlijk zijn."

»Hoe echter hiervoor te waken?"

»Wij gelooven door ambtenaren gelijk Dr. C. Snouck Hur»gronje naar Indië te zenden, die de Arabische, Perzische, »Javaansche en Maleische talen goed kennen, en eene zorgvul-

[1] Raadpleeg: De Indische Infanterie.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

»dige studie hebben gemaakt van den Koran en den Mahome»daanschen godsdienst met zijne verschillende vertakkingen. Deze »ambtenaren, uitsluitend bestemd voor den Mahomedaanschen »godsdienst, zullen zich met gemak onder de priesters en de »bevolking kunnen bewegen, en zullen steeds nauwkeurig kunnen »weten wat er onder hen omgaat. Zij zullen de priesters kunnen »leiden, en door hunne bekwaamheden en geestesgaven spoedig »over hen een overwegenden invloed kunnen uitoefenen. Hier»door zullen zij in staat zijn er voor te waken, dat er geen ge»vaarlijke leerstellingen in den godsdienst binnensluipen, althans »dat deze leerstellingen niet geëerbiedigd en daardoor gevaar»lijk worden." [1]

Ook moet er voor de uitbreiding van het Christendom op Java veel meer gedaan worden dan tot nu toe het geval is geweest. — Naar ons inzien zou het in ons belang zijn, zoo Protestantsche zendelingen van onberispelijk gedrag en met de noodige kundigheden toegerust, over Java verspreid werden; deze zouden stil en vreedzaam ter bevordering van het Christendom werkzaam kunnen zijn. — Ten einde eenheid van handelen en de noodige discipline mogelijk te maken, zouden deze zendelingen *rechtstreeks* ondergeschikt kunnen gesteld worden aan eene bepaalde autoriteit, die het algemeen toezicht over deze aangelegenheid geschonken wordt.

Wanneer eene Christengemeente een zeker aantal zielen telt, zoude zij aanspraak moeten kunnen maken op een eenvoudig kerkje en eene school, waarin, bij ander onderricht, ook de Hollandsche taal beoefend moet worden. — Inlanders die den Christelijken godsdienst belijden, zoude het toegestaan kunnen worden, indien zij dit verlangen, de Europeesche kleederdracht te dragen. Ten einde de Christengemeenten te kunnen organiseeren, en daarop toezicht te houden, zouden zij die gedoopt zijn, ingeschreven moeten worden in een register van den bur-

[1] De verdediging van Java. Eene studie. Blz. 181.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

gerlijken stand; hetzelfde zou moeten geschieden met de uit Christen ouders geboren kinderen. Christen Inlanders, die de Hollandsche taal eenigszins machtig zijn, zouden bij de keuze voor gouvernements-bedieningen, bij overigens gelijke aanspraken natuurlijk boven den gewonen inlander gesteld worden.

Het zal niet behoeven gezegd te worden, dat in het bekeeringswerk aan den Roomsch-Katholieken godsdienst gelijke rechten, bescherming en ondersteuning moet verleend worden als aan den Protestantschen godsdienst.

Wij gelooven, dat, zoo de maatregel om het Christendom op *Java* uit te breiden, door een ieder die daarin gemoeid wordt *met groote belangstelling ontvangen*, en daaraan met *nauwgezette plichtsbetrachting gearbeid wordt*, terwijl de Regeering van haar kant dezen maatregel zonder vrees, consequent doorzet, binnen 50 jaren over Java een groot aantal Christengemeenten verspreid zullen zijn.

In een artikel in de »*Standaard*" waarin het zendingswerk behandeld wordt, wordt o. m. beweerd: »De *Islam* is in onzen »Oost niet langer een muur, tegen welken men zich te bersten »dreigde te stooten. Niet met de Heidenen maar met de Maho»medanen hebben wij vooral te rekenen. Maar toch heeft de »Zending geen moeielijker arbeidsveld dan onder de Mahome»danen. Het is beduchtheid voor ontevredenheid onder de belijders »van den Islam, die vaak allerlei voorzorgen nemen deed en »vanzelf hoogst belemmerend werkte op de uitbreiding des »Christendoms". — De Regeering zal in deze consequent maar *voornamelijk zonder vrees moeten handelen.*

In het aan teugels houden en leiden van het Mahomedanisme door daarvoor geschikte ambtenaren, in de uitbreiding van het Christendom en in het zooveel mogelijk onderwijzen van de Nederlandsche taal aan de Inlanders, zien wij grootere waarborgen om ons gezag *blijvend* in den Archipel te handhaven, dan in het behoud der tegenwoordige verhouding in het leger tusschen Europeanen en Inlanders.

Nu voor ongeveer vijf jaren schreven wij: »Hoevele onbruik-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»bare sujetten vindt men niet onder deze catagoriën van mili-
»tairen?" [Europeesche militairen van allerlei slag]. »Militairen,
»die bepaald het geld niet waard zijn, dat aan hen ten koste
»is gelegd. Zij vooral bevolken de hospitalen, de gezondheids-
»établissementen en provoosthuizen. Voegt men hier nu nog bij
»dat de Atjeh-oorlog reeds jaren lang duurt, dat men den Euro-
»peeschen fuselier in het minst niet heeft gespaard, maar steeds
»van hem in Atjeh en elders dezelfde diensten heeft gevorderd
»als van den Inlandschen fuselier, die in zijn eigen klimaat
»ademt, dan zal men het kunnen begrijpen wanneer wij zeggen,
»dat er in het Inlandsche leger nog maar slechts zeer weinig
»valide Europeesche fuseliers zijn, waarop men in tijd van nood
»zal kunnen rekenen. Wij gelooven dat er geen twee duizend
»zijn; en over welk eene groote oppervlakte zijn dan nog wel
»die 2000 Europeesche fuseliers verspreid! Maar gesteld eens
»dat wij ons vergissen, en dat er in plaats van 2000 wel 3000
»valide Europeesche fuseliers in het Indische leger te vinden
»zijn. Wat zullen deze 3000 fuseliers dan voor de veiligheid van
»den Archipel kunnen uitrichten; wat richten zij uit voor ons
»prestige aldaar? In deze zijn wij werkelijk verblind. Wij leggen
»ons gerust bij de gedachte neder dat ons gezag in Indië vol-
»doende gesteund wordt door het Europeesche element in het
»leger, en offeren aan deze onderstelling jaarlijks honderden
»menschenlevens en eenige millioenen guldens op — *slechts*
»*eene fictie voor waarheid houdende!* [1]

Nu willen wij zeer gaarne aannemen, dat men in den laat-
sten tijd bruikbaarder Europeesche elementen heeft aangenomen
dan voor eenige jaren het geval was en dat daardoor in het
leger het aantal valide Europeesche militairen is vermeerderd,
zooveel vermeerderd zal dat aantal echter niet zijn, dat de
woorden: »*slechts eene fictie voor waarheid houdende*"! daarop
niet meer toepasselijk zouden zijn.

---

[1] De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand. Blz. 105 noot.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het kan daarom niet anders dan *goed* gezien zijn, om in het Indische leger *zoo min mogelijk* van een element partij te trekken, dat, *hoeveel waarde men daaraan ook moge toekennen*, zóó subtiel en zóó duur is, dat in geval van een opstand op Java slechts zeer *onvoldoende*, en in geval van een oorlog met een Europeeschen vijand, *in het geheel niet* kan worden aangevuld. — Derhalve, hoe gevaarlijk de maatregel ook *schijnbaar* moge zijn, toch zou het *wijs beleid* wezen, zoo men het Europeesche element in het Indische leger zooveel mogelijk inkrimpt. — Als beginsel moet worden aangenomen: niet meer Europeanen in het Indische leger te hebben dan, voornamelijk uit een *taktisch oogpunt*, strikt noodzakelijk is, en van dat element *het hoogst mogelijke partij* te trekken.

Zooals het Indische leger thans is georganiseerd, is het tot *niets grootsch* in staat; bij een eenigszins grooten oorlog, waarin het op Java in zijn geheel zal moeten optreden, zullen zijne *wieken al zeer spoedig lam geslagen zijn.*

Dat de capaciteit van dat leger tegenwoordig *al zeer gering is*, heeft de Atjeh oorlog in *alle opzichten* bewezen..... Moge het voor *nog veel treuriger ervaring gespaard blijven* als in dien rampzaligen oorlog het geval was! Zulks zal wel *onmogelijk* voorkomen kunnen worden, althans zoo men de handen niet aan het werk slaat *èn goed èn vertrouwbaar* werk aflevert.

Zou Nederland uit een politiek oogpunt *reeds* zoo *ontzenuwd* zijn, dat het de hoop heeft laten varen om Java en de overige koloniën tegen een buitenlandschen vijand te verdedigen? Te oordeelen naar het weinige wat men zich hier te lande aan het Indische leger laat gelegen liggen, te oordeelen naar het *totaal gemis* van een verdedigingsstelsel voor onze koloniën, zijn wij wel *verplicht*, hoe *ongaarne ook*, dit aan te nemen... De Regeering kan wel beweren een stelsel van verdediging voor onze Koloniën te bezitten, maar dat zij dit zorgvuldig geheim houdt — en het kan ook wel mogelijk zijn dat zij een zoo-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

danig stelsel bezit; waarde, van hoe *geringen aard ook*, kan daaraan echter niet geschonken worden. — Het kan niets anders zijn dan een stelsel op papier, en kan dus ook *niet meer* waarde hebben, dan het papier waarop het geschreven is. Leeken kunnen, door de bewering dat zoo'n stelsel waarde heeft, op een dwaalspoor worden gebracht, en zoodoende het zwijgen worden opgelegd, ons echter *niet* en evenmin hun die meer dan oppervlakkige algemeene militaire kennis bezitten. Wij zijn te goed op de hoogte van alles wat geacht kan worden tot de krijgskunde te behooren, om eenig vertrouwen te hebben in een geheim stelsel van verdediging. Een geheim stelsel van verdediging, een stelsel van verdediging van welks bestaan men van buiten niets kan waarnemen, terwijl men bovendien de levende strijdkrachten op eene *schromelijke wijze* ziet verwaarloozen, is geen *werkelijk stelsel*, *is geen stelsel dat op de minste waarde aanspraak kan maken*..... is slechts eene fictie! Een verdedigingsstelsel dat goed wil heeten, dat geen fictie is maar werkelijk bestaat, kan en mag *niet geheim gehouden worden*. Mag niet geheim gehouden worden, omdat dit de zaak zoude *schaden;* kan niet geheim gehouden worden, omdat de daarvoor noodige materie niet verstopt kan worden, de daarvoor noodige werkzaamheden niet verborgen kunnen blijven. Vele zaken in zoo'n stelsel, vele détails er van *moeten* geheim blijven; de hoofdlijnen van het stelsel echter, wil het in den oorlog aan het doel beantwoorden, moeten lang van te voren, in tijd van vrede reeds, publiek eigendom van het leger zijn en daardoor ook van het algemeen. — Wil Nederland de Koloniën, voornamelijk Java, ook tegen een aanval van een Europeeschen vijand verdedigen, dan is het hoog tijd dat het zich een stelsel van verdediging kiest, en het Indische leger in verband daarmede op eene deugdelijke wijze organiseert.

»Wij hebben tegenover Kolonel COBLIJN en Majoor KIELSTRA steeds volgehouden" — zoo zegt Kolonel VAN ZUIJLEN verder —

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»dat het een hoogst gevaarlijk werk is om de sterkte aan Euro»peanen van ons O. I. leger te verminderen en die der inlan»ders te vergrooten, en dit zoowel uit een politiek oogpunt als »vooral omdat, gelet niet op enkele individuen, doch op het »gemiddeld gehalte, de goed geoefende Europeesche soldaat »tegenover den inlandschen vijand veel meer waarde heeft dan »de inlandsche soldaat en dit verschil nog veel grooter zou zijn, »wanneer wij ooit met een Europeeschen vijand in Indië te »doen krijgen."

Wij zijn door den tijd er niet op verbeterd, en hellen minder dan ooit in deze naar de denkbeelden van Kolonel VAN ZUIJLEN over.

Wij blijven nog altijd ten opzichte van den Inlandschen soldaat aan onze in ons geschrift: »De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand" geuite opinie getrouw. Daarin zeiden wij o. m.: »En wat heeft men toch tegen den Inlander als soldaat?"

»Het is *mogelijk*, dat de Inlandsche soldaat in vele opzichten »niet den toets der vergelijking met een *goed* Europeesch soldaat »kan doorstaan. Mannen, met forschen lichaamsbouw en flinke »lengte, zooals men zoo gaarne in een soldaat ziet, treft men »onder de Inlandsche soldaten zelden of niet aan. Het met een »vaste hand, met flinkheid en juistheid exerceeren, het bij het »marcheeren steeds de voorgeschrevene ruimte innemen, het in »den tijdmaat marcheeren, het in het marcheeren gericht blijven »en het met orde tirailleeren, zijn hem moeielijk te leeren. In »het algemeen is hij moeielijk te oefenen, en gestadig moet »men de oefeningen herhalen, om hem het geleerde niet spoedig »te doen vergeten. Daarentegen zijn lenigheid, vlugheid, on»vermoeidheid, het langdurig en geduldig dragen van ontbe»ringen, matigheid, tevredenheid, zonder vroolijk of opgewekt »te zijn toch nimmer neerslachtig, kalme gelatenheid, gewillig»heid, trouwe plichtsbetrachting te *velde* en moed, soms tot doods»verachting toe, zooveel eigenschappen die den Inlandschen soldaat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»niet kunnen worden ontzegd. En staat hij al bij den Euro-»peeschen soldaat, wat verstandelijke ontwikkeling betreft *soms* »ten achter, zoo toont hij daarentegen eene slimheid en han-»digheid te bezitten, waarvan men in de Indische oorlogen veel-»vuldig gelegenheid had partij te trekken.

»De inlandsche soldaat is te velde, onder den brandenden, »voor den Europeaan afmattenden en ontzenuwden, ja dikwijls »doodenden tropenzon, een handig, voor onze doeleinden altijd »goed te gebruiken veldsoldaat.

»'t Kan zijn, dat er in den Europeeschen soldaat meer *élan* »zit, dat hij gemakkelijker is op te winden, en dat hij over »het algemeen bij eene attaque niet door den Inlandschen soldaat »wordt geëvenaard; maar goede oefening, opwekking van het »moreel, degelijke leiding en vastberaden commando kunnen bij »den Inlandschen soldaat hierin zonder twijfel veel verbetering »aanbrengen. Haalt om ons dit te bestrijden, niet de tegen-»woordige Inlandsche soldaten tot voorbeeld aan, want deze »zijn geheel verwaarloosd!

»Wanneer ook vroeger de Inlandsche soldaten wel eens hebben »geweifeld, niet altijd tegenover den vijand met evenveel moed »zijn bezield geweest, er wel eens onder hen een paniek is »ontstaan, dan staan zij hierin gelijk met de moedigste Euro-»peesche troepen.

»De Inlandsche soldaten hebben gebreken, dit valt niet te »ontkennen, groote gebreken zelfs, zoo men wil; de eigenschap »echter die ons van de grootste waarde is, trouw aan hunne »vanen bezitten zij in hooge mate, en hebben zij die, in den »zin zooals die hier moet worden opgevat, *nooit* verloochend. »Waar is het voorbeeld in onze Indische krijgsgeschiedenis [wij »spreken niet van enkele deserteurs, want in elken eenigszins »omvangrijken oorlog, ook in Europa, komen zij voor] dat eene »Inlandsche compagnie naar den vijand overliep? De onder-»drukte muiterij van eene Saparoeasche compagnie te Amboina »kan hier niet als voorbeeld aangehaald worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»Al onze expeditien in Indie zijn voor het grootste gedeelte »met Inlandsche soldaten gevoerd en beëindigd geworden. En »wat werd daarbij van hen gevorderd? Het strijden soms tegen »hunne landgenooten, en bijna altijd tegen hunne geloofsgenoo»ten, het onderwerpen aan ons gezag soms van hun eigen ge»boortegrond. Zij, de Inlanders, en daaronder vooral de Javanen, »hebben ons meer dan 60 jaren lang in al onze veroveringen »gesteund, met hunne hulp is de Oranjekleur door den geheelen »Archipel gedragen en van overwinning tot overwinning gevoerd »geworden. Hoe vele duizenden en nog eens duizenden onder »hen hebben, terwijl slechts een karig maal en eenige weinige »centen dagelijksch soldij hun deel was, onder deze geliefde »kleur ontberingen geleden, smarten doorstaan en den dood »ondergaan. Duizenden malen is hunne trouw beproefd en door »lijden en dood bezegeld. Zoo'n beproefde trouw eischt vertrou»wen, en mag wel als een bewijs gelden, hoe diep ons gezag »is geworteld, hoe weinig wij in het volkrijkste gedeelte van »onzen Archipel, op het rijke Java, eene omverwerping van »dat gezag te vreezen hebben, en hoe zeker op dat eiland steeds »de elementen zullen gevonden worden, indien wij er slechts »verstandig naar zoeken en er gebruik van weten te maken, »om waar het noodig is met kracht op te treden". [1]

Wij wenschen niets te kort te doen aan de kennis en ondervinding van hen die het in deze niet met ons eens zijn, maar daarom stellen wij die kennis en ondervinding *nog niet boven de onze*. Wij zullen daarom zoo lang ons dit mogelijk is en *wij zulks noodig oordeelen* onze kennis en onze ondervinding tegenover die onzer bestrijders stellen.

In ons geschrift: »De Indische Infanterie" hebben wij bij elk veldbataljon eene Europeesche of Amboineesche compagnie ingedeeld. Naar dit voorstel zou het veldbataljon bestaan uit een

---

[1] De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand. Blz. 102 en volgende.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Europeesche of Amboineesche compagnie, drie Inlandsche compagnieën en een dépôt-compagnie. Wij zijn ten dezen opzichte nog radicaler geworden dan eenige jaren geleden, en zouden thans de veldbataljons die naar onze organisatie bestemd zijn om permanent in Indië te blijven [later zullen wij van veldbataljons spreken die slechts tijdelijk in Indië behoeven te blijven] uitsluitend uit Inlandsche compagnieën willen doen samenstellen. Deze compagnieën moeten op *ruime* schaal door goed Europeesch kader worden geëncadreerd, waaraan voor een klein gedeelte Inlandsch kader is toegevoegd, dat ongeveer aan dezelfde eischen als het Europeesch kader moet voldoen.

Evenzoo, in afwijking van hetgeen wij in »De Indische Infanterie" voorstelden, stellen wij thans voor, om bij de gewestelijke bataljons en compagnieën geen Europeesche fuseliers meer in te deelen. De dépôt-compagnieën dier bataljons zouden dan nog maar alleen behoeven te dienen ter opleiding van het Inlandsch kader en de recruten. Het Europeesch kader ten behoeve dier korpsen worde bij het Instructie-bataljon, waarvan later gesproken zal worden, opgeleid.

Het kader der veldbataljons ontvangt, zooals wij in »De Indische Infanterie" voorstelden, zijne opleiding bij de respectieve depôt-compagnieën, waartoe bij deze depôt-compagnieën de noodige Europeesche fuseliers worden ingedeeld.

Eenmaal tot het kader behoorende, zooals wij ook in »De Indische Infanterie" voorstellen, moet de Inlander met den Europeaan gelijkgesteld worden. — Daar, zoo als men uit »De Indische Infanterie" kan lezen, de eischen voor het kaderexamen niet laag gesteld zijn, [1] zoo volgt daaruit vanzelf, dat er niet veel Inlanders zullen zijn die aan het kaderexamen kunnen voldoen; het kader van het bataljon zal daardoor voornamelijk uit Europeanen bestaan — de Inlanders zullen daarin slechts dun gezaaid zijn.

[1] Misschien zijn de eischen voor dit examen door ons te hoog gesteld. Deze eischen *veel lager* te stellen dan door ons gedaan is, zouden wij moeten afkeuren

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In »De Indische Intanterie" stelden wij voor om bij elke veldcompagnie, zoowel van het gewestelijk als van het veldbataljon, 8 sergeanten en 12 korporaals in te deelen, thans stellen wij voor, daarbij 8 sergeanten en 16 korporaals in te deelen. — Buiten de Officieren en adjudant-onderofficieren zouden dan bij elke veldcompagnie van het leger zijn ingedeeld:

1 sergeant-majoor,

1 fourier,

8 sergeanten,

16 korporaals, benevens nog enkele Europeanen die aan het kaderexamen voldaan hebben, maar die uit gebrek aan vacatures nog niet kunnen geplaatst worden. — Deze Europeanen nemen bij de oefeningen in het opsluitend gelid plaats. Zij hebben aan dezelfde eischen voldaan als het kader en kunnen daarom nagenoeg even bruikbaar zijn."[1]

Gesteld nu, dat er voor de aanvulling van het kader bij elke depôtcompagnie van het veldbataljon ± 50[2] Europeanen zijn ingedeeld, dan kan zoo'n bataljon over ruim 150 Europeanen beschikken, waarvan ruim 100 Europeanen door hunne positie van korporaal en onderoffcier een *grooten moreelen invloed* op hunne inlandsche ondergeschikten kunnen uitoefenen. De ruim 150 Europeanen waarover het veldbataljon beschikt, zullen ongetwijfeld allen Europeanen zijn van goed gedrag, want toch alleen bij goed gedrag kunnen zij in het kader blijven of tot het kaderexamen worden toegelaten; verder zullen het allen Europeanen zijn *die voldoende ontwikkeld zijn en die een toekomst hebben, dus er belang bij zullen hebben hunne verschillende dienstplichten met nauwgezetheid te vervullen.*

Men voert ook tegen onze organisatie-voorstellen aan, dat

---

[1] Raadpleeg: „De Indische Infanterie."

[2] Dit cijfer is zeer globaal en daarom misschien te hoog gesteld, stel het op ± 30, dan zou zoo'n bataljon — de Europeanen medegerekend die bij de veldcompagnieën, in afwachting van hunne aanstelling tot korporaal, zijn ingedeeld — toch nog over ± 150 Europeanen kunnen beschikken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Engeland in Indië met zijne uitsluitend uit Inlandsche elementen samengestelde regimenten, zoo'n dure les heeft gehad. Alleen onbekendheid met de samenstelling dier regimenten, met de dienstregeling en toestanden in het Britsch-Indische leger tijdens den grooten soldatenopstand, kunnen aanleiding tot eene dergelijke tegenwerping geven. [1]

In onze organisatie zullen derhalve de Inlanders slechts bij uitzondering een graad kunnen bekleeden. Men onderscheide hen daarom in Infanteristen 1ste en 2de klasse. Infanterist 2de klasse is de Inlandsche fuselier wanneer hij in dienst treedt en verder zonder bevordering dient. Oppassende Inlandsche fuseliers die eenige jaren dienst tellen en aan zekere gestelde eischen voldoen, bevordere men tot infanterist 1ste klasse; aan deze bevordering moet een distinctief teeken, hoogere soldij, hooger gagement en eenige andere kleine voordeelen verbonden zijn. In de gelederen moeten de Infanteristen 1ste klasse eene zoodanige plaats innemen, dat zij in de verspreide orde als groepscommandanten kunnen optreden.

Bij de Infanterie moeten de compagniëën met het oog op de tegenwoordige vechtwijze van het wapen, hare bewapening en het rookvrije buskruit *veel beter* geëncadreerd worden dan tot nu toe het geval was. Het is hoogst gevaarlijk niet met dezen eisch van den tegenwoordigen tijd rekening te houden, ten minste *zoo men ook van plan is* het leger, zoo dit noodig is, tegen een Europeeschen vijand aan te voeren, De tegenwoordige kadervorming en kadersterkte bij de compagnieën infanterie, dateeren nog uit een tijd dat de gesloten vorm *hoofdvorm* in het gevecht was, en men den verspreiden gevechtsvorm [het tirailleur-gevecht] slechts bezigde om het eigen-

---

[1] De annexatie woede van Lord DALHOUSIE en nog tal van andere politieke handelingen waarover de bevolking ontevreden was, de hoogst gebrekkige organisatie van het Britsch-Indisch leger, het totaal gemis daarin van esprit militaire, kunnen als oorzaken van dezen opstand beschouwd worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

lijk gevecht, het gevecht waarop het aankwam, in te leiden.

Thans dient het kader bij de infanterie aanmerkelijk vermeerderd en verbeterd te worden; aan dezen eisch moet voldaan worden. Blijft men nu in het leger aan de bestaande verhouding tusschen Europeanen en Inlanders vasthouden, dan zou men om aan dezen eisch te voldoen, het aantal Europeanen *aanmerkelijk* moeten vermeerderen. Maar nu reeds is men niet meer in staat — ook het artikel van FASIN wijst daarop — om aan het leger de Europeanen die het organiek noodig heeft toe te voeren — hoe zal het dan wel zijn wanneer de eischen in deze, zoowel wat quantiteit als qualiteit van het materiaal betreft, klimmen?.....

Het vermeerderen en verbeteren van het kader bij de Infanterie van het Indische leger beschouwen wij als eene zaak van *zoo'n groot belang*, dat wij *ook daarom* ten zeerste er op aandringen, om de Europeanen niet meer als gewoon soldatenmateriaal [wij zonderen de bataljons die slechts tijdelijk in Indië verblijf houden en waarvan wij later zullen spreken hiervan af] te benutten, maar dat materiaal zooveel mogelijk uitsluitend tot vorming van kader te bezigen, want hierin toch zien wij het eenige *middel om het kader op eene voldoende wijze* te vermeerderen en te verbeteren.

Denzelfden maatregel zouden wij ook op de andere wapens van het leger wenschen toe te passen.

De goed geoefende Europeesche soldaat heeft, zoo meent Kolonel VAN ZUIJLEN, tegenover den Inlandschen vijand *veel meer*[1] waarde dan de Inlandsche soldaat, en dit voordeel zal, zoo zegt hij, nog *veel grooter*[1] zijn, wanneer wij in Indië met een Europeeschen vijand te doen krijgen.

Al ware deze bewering juist, zou dan nog iemand die het Infanterie-gevecht kent durven beweren, dat in een bataljon dat uit één Europeesche compagnie en drie Inlandsche compagnieën bestaat, deze ééne Europeesche compagnie gedurende het ge-

[1] Wij cursiveeren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

vecht — *en op het gevecht komt het voornamelijk aan*, — zooveel invloed op de drie Inlandsche compagnieën zal kunnen uitoefenen, dat daardoor hare militaire waarde *merkbaar* verhoogd zal worden?

Met recht zeiden wij dan ook in: »De Verdediging van Java, »eene studie": »Men houdt bij het leger aan eene zekere ver»houding tusschen Europeanen en Inlanders vast, ook omdat »men meent dat de Europeanen aan de Inlanders in het ge»vecht moreelen steun geven. Die steun is echter in het infan»teriegevecht *al zeer gering*."

»Stel, dat een bataljon, bestaande uit 2 compagnieën Eu»ropeanen en 2 compagnieën Inlanders, in gevechtsorde wordt »geformeerd. Twee compagnieën worden dan vooruit ge»schoven, twee compagnieën vormen de reserve.[1] Neem aan »dat het vooruitgeschoven gedeelte uit eene Europeesche en »eene Inlandsche compagnie bestaat, en deze beide compagnieën »dus naast elkander vechten. In gevechtsorde beslaat eene com»pagnie nog al een vrij uitgestrekt front. De in verspreide orde vechtende manschappen der Inlandsche compagnie, zullen in »het gewoonlijk zeer bedekt terrein, niets van de aan hunne »zijde, eveneens in verspreide orde opgelost, strijdende kame»raden der Europeesche compagnie bemerken. Alleen aan de »binnenvleugel-groep der Inlandsche compagnie is misschien dit »geluk beschoren.

»Niet alleen dat de Inlanders niets van deze Europeesche »kameraden bespeuren, zij zullen zelfs niet eens op hen letten. »Zij hebben daarvoor veel te veel met zich-zelven, met hun »eigen kader en officieren te doen.

»De officieren en het kader, die met hen bij dezelfde com»pagnieën zijn ingedeeld, *die zijn het die invloed uitoefenen op »hun moreel, in oorlog zoowel als in vrede, zelfs in het moord»dadigst gevecht!*

---

[1] Wij behandelen hier natuurlijk niet het infanteriegevecht in al zijne momenten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»De Europeesche fuseliers doen dit niet, en zij kunnen dit »ook niet doen; hunne ontwikkeling, hunne positie, dikwijls »hun gedrag en ook de gevechtwijze van het wapen, *beletten* »*dit volkomen.*" [1]

Wanneer men met ons erkent, dat in het gevecht de Europeesche fuseliers op de Inlandschen geen moreelen invloed ten beste kunnen uitoefenen, welke militaire waarde kan dan een bataljon hebben, waarvan het $^3/_4$ gedeelte — namelijk wanneer het bataljon uit 1 Europeesche — en 3 Inlandsche compagnieën bestaat — *zoo veel* in militaire waarde achterstaat bij het $^1/_4$ gedeelte, welke waarde een leger, waarvan het grootste gedeelte *zooveel* minder bruikbaar is, dan het kleinste gedeelte? Zoo'n bataljon, zoo'n leger heeft natuurlijk *geen militaire waarde!*

De Kolonel VAN ZUIJLEN zou ons kunnen tegenwerpen, dat deze redeneering dan alleen juist is, wanneer het Inlandsche element *onvoldoende* militaire waarde bezit, en dat dit niet door hem beweerd is. Wanneer men beweert, dat de goed geoefende Europeesche soldaat tegenover den inlandschen *vijand veel meer* waarde bezit dan de geoefende Inlandsche soldaat, en dat dit verschil *nog veel grooter* zal zijn wanneer wij in Indië ooit met een Europeeschen vijand te doen krijgen, dan moet men *in het algemeen* de militaire waarde van den Europeeschen soldaat al *zeer, zeer* hoog aanslaan, om bij zoo'n groot verschil de militaire waarde van den Inlandschen soldaat *in het algemeen nog als voldoende te kunnen beschouwen.* Nu leert de krijgsgeschiedenis echter, dat men in het algemeen de militaire waarde van den Europeeschen soldaat niet zoo hoog mag aanslaan als Kolonel VAN ZUIJLEN kennelijk doet. Zeer terecht zegt Baron VAN DER GOLTZ in »Het gewapende volk": »En toch, wanneer men »beweert dat iedereen dapper is, dan kan men even goed be»weren dat iedereen schilder, musicus, wiskunstenaar enz. is." Een in de hooge beteekenis van het woord dappere, is een

[1] De Verdediging van Java, eene studie blz. 154.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

boven de hem omringende natuurgenooten bevoorrecht wezen; evenzoo is het bezit van groote militaire eigenschappen eene zeldzame gave. Van hoe weinige militairen kan gezegd worden: »*hij is van top tot teen soldaat!*"?

Wil Kolonel VAN ZUIJLEN de militaire waarde van den Inlandschen soldaat in het algemeen nog als voldoende beschouwd hebben, dan hebben wij hierin geen verschil van meening. Wij stellen voor ons soldaten-element in het Indische leger geen hooger eischen, dan dat het eene voldoende militaire waarde bezit; zelfs hier in Europa kan men ten dezen opzichte niet verder gaan. — Oefening, onderwijs, moreele vorming en commando moeten van den man een bruikbaar, zoo mogelijk een *goed soldaat maken*. En de geest van den Inlander is, naar ons oordeel, over het algemeen even vatbaar voor het ontvangen van indrukken, die uit een militair oogpunt waarde bezitten, als die van den Europeaan.

Meent men, dat de hoogere militaire waarde der Europeesche compagnie [compagnieën] van het bataljon reeds in tijd van vrede op de Inlandsche compagnieën moet inwerken, haar moet bezielen, waardoor zij in tijd van oorlog beter aan hare plichten zullen voldoen, dan kunnen wij den uitroep: »Welk eene illusie!" niet bedwingen. — Wij stellen tegenover deze meening onze vijf en twintigjarige militaire ondervinding in Indië. In die vijf en twintig jaren hebben wij bij Europeesche en Inlandsche compagnieën gediend, Europeesche en Inlandsche compagnieën gecommandeerd; wij hebben bataljons gecommandeerd die uit 2 Europeesche en 2 Inlandsche compagnieën bestonden en bataljons die van de 4 compagnieën slechts eene Europeesche compagnie telden; wij hebben bij garnizoensbataljons uit gemengd Europeesche en Inlandsche compagnieën gediend en die bataljons gecommandeerd... en wij moeten verklaren, dat de Europeesche fuselier in het minst geen moreelen invloed op den Inlandschen fuselier uitoefent, dat van dien invloed nergens schijn of schaduw aanwezig is!

En hoe kan het ook anders? In tijd van vrede wordt de Eu-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ropeesche fuselier steeds gescheiden gehouden van zijn Inlandschen kameraad; dit geschiedt zoowel in de chambrée als bij de exercitiën, theorieën en het algemeen corveeën. Geen Europeesche fuselier wordt ooit in de chambree der Inlanders toegelaten, en omgekeerd geen Inlandsch fuselier ooit in die der Europeanen. Men weet bij ondervinding, dat dit bij elkander komen gewoonlijk niet met loffelijke bedoelingen geschiedt. Komen zij uit eigen beweging in elkanders chambree, dan is dit altijd min of meer apocrief. — De Europeesche fuselier tracht gewoonlijk in de chambrée der Inlanders te komen ter wille van het schoone geslacht, de Inlandsche fuselier in die der Europeanen om de eene of andere *kleinigheid* te ontvreemden.

Zelfs bij het dagelijksch plaats corveeën worden gewoonlijk Europeesche en Inlandsche fuseliers van elkander gescheiden gehouden: men ziet dan een paar Europeesche minderen aan den eenen kant der binnenplaats van het kampement corveeën en eenige Inlandsche minderen aan den anderen kant. — Wat nog karakteristieker is, het gebeurt dikwijls dat beide landaarden elkanders taal niet spreken of verstaan. Slechts zeer zeldzaam vindt men een Inlandsch fuselier die de Nederlandsche taal verstaat en nog zeldzamer een die die taal ook spreekt. De nieuw aangekomen Europeanen kunnen natuurlijk de Maleische taal niet verstaan nog minder spreken. Wat echter nog meer teekent, is, dat vele Europeesche fuseliers, na een veeljarig verblijf in Indië zich nog niet verstaanbaar in het Maleisch kunnen uitdrukken. — Beide talen, de Nederlandsche en de Maleische, verschillen dan ook zeer veel van elkander. Zoo o. a. is de Maleische taal zeer zacht en de Nederlandsche hard. Het valt derhalve den onbeschaafden Nederlander moeielijk de uitspraak van het Maleisch machtig te worden, en zeker valt het hem nog moeielijker — die zijn eigen moedertaal òf slecht òf in het geheel niet schrijft of leest — het Maleisch zoodanig aan te leeren, dat hij het voldoende spreekt, en dit nog te meer, omdat hij als fuselier zoo weinig met zijnen inlandschen lotgenoot in contact

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

komt. In het dagelijksch leven heeft de Europeesche fuselier de landstaal bijna niet noodig. Degenen met wie hij omgaat spreken zijne taal, zij die hem commandeeren ook, en wanneer nu de nieuw aangekomene het nu en dan eens noodig heeft om zich verstaanbaar te maken, dan vindt hij wel een kameraad, die reeds lang in Indië is, om hem hierin behulpzaam te zijn. Ook deze omstandigheid is niet geschikt om de landstaal spoedig aan te leeren.

Hoe kan het onder deze omstandigheden mogelijk zijn, zoo vragen wij, dat de Europeesche op de Inlandsche fuseliers moreelen invloed kunnen uitoefenen?.....

» De geest van het Pruisische leger zetelt in zijne officieren" — zegt Generaal Rückel. Wij zeggen, de geest van een leger moet in zijn kader zetelen.[1] Is het kader van een leger goed en voldoende sterk, dan wordt het ontvangen soldaten materiaal van zelf tot deugdelijke soldaten gekneed, soldaten op wie men kan vertrouwen, soldaten die hunne vanen niet in den steek zullen laten, soldaten die tot heldendaden in staat zijn!..... Als officier, onderofficier en korporaal, in het algemeen als meerdere, derhalve als onderwijzer en leidsman van den Inlander, zal de verstandelijk ontwikkelde Europeaan zijne hoogere militaire waarde op hem kunnen overplanten en hem waar noodig kunnen bezielen. — Slechts in deze positie tegenover hem zal hij den noodigen moreelen invloed op hem uitoefenen, maar niet als eenvoudig soldaat naast hem, wij herhalen het, dit te veronderstellen is *eene illusie!*

Hoezeer zal het prestige van den Europeaan tegenover den Inlander verhoogd worden, wanneer hij niet meer, zooals tegenwoordig het geval is, nagenoeg op dezelfde wijze als de laatste behandeld wordt, zijne krachten niet meer voor allerlei onnoodige zaken verbruikt worden, wanneer hij in zijne diensten als minder militair zooveel mogelijk van den Inlander ge-

[1] Hier bedoelen wij met kader het geheele kader, het hoogere zoowel als het lagere kader.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

scheiden gehouden wordt, en deze diensten met hem te zamen moetende verrichten, steeds als zijn meerdere optreedt. — Het zooveel mogelijk verhoogen in het leger van het prestige van den Europeaan tegenover den Inlander, moet gunstig op ons gezag inwerken, moet dat gezag op den duur versterken. — Zoo handelende, zal men voorkomen, dat Europeesche minderen in tegenwoordigheid van Inlanders soms vuil, in hunne oogen vernederend werk verrichten, in hunne tegenwoordigheid corveeën, derhalve koeliewerk doen, in hunne tegenwoordigheid zware straffen ondergaan[1] enz. Het prestige in het leger van den Europeaan tegenover den Inlander moet noodzakelijk *geheel uitdooven*, wanneer deze zijn blanken broeder dag aan dag nagenoeg op dezelfde wijze ziet behandelen als hij zelf behandeld wordt, nagenoeg geen verschil, geen onderscheid tusschen hen ziet maken. — En dat deze toestand in het leger *ook ongunstig* werkt op het te onderhouden prestige van den Europeaan buiten het leger, zal wel niet behoeven gezegd te worden. Men klaagt er tegenwoordig over, dat het prestige van den Europeaan tegenover den Inlander merkbaar aan het tanen is, is het wonder dat zulks het geval is, wanneer reeds sedert menschen heugenis de Europeaan in het Leger op eene wijze behandeld wordt, *die niet in het minst geschikt is* dat prestige hoog te houden?..... Stel U een tooneeltje voor *zooals dagelijks* in de kampementen wordt afgespeeld, en zeg ons of wij overdrijven: Een troepje Inlandsche vrouwen zit op het middaguur, wanneer de troep geen dienst heeft en er dus geen officieren in het kampement zijn, in de voorgalerij der kazerne van eene of andere Inlandsche compagnie te naaien, met elkander te praten, te lachen, sierie te kauwen enz; soms zitten er tusschen dat groepje een paar Inlandsche fuseliers met geheel ontbloot bovenlijf. Op de binnenplaats van het kampement, op eenigen afstand tegenover hen, corveeën een paar in de 2de

[1] Bijv. plaatsing in de 2e klasse van Militaire Discipline.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

klasse van Militaire Discipline geplaatste Europeesche fuseliers, onder toezicht van den korporaal van de wacht, dikwijls een Inlandsche korporaal. — Is het wonder, dat er nu en dan een spotachtig gelach, vergezeld van eenige bespottende woorden, in de Javaansche taal geuit, van uit dat groepje vrouwen opgaat?..... Zoo o. a. achten de Amboineesche recruten zich beleedigd, wanneer zij onder toezicht van een Javaansch korporaal moeten corveeën[1], en hoe dikwijls moeten Europeesche fuseliers dit doen?

Zou men meenen dat dit alles onder het volk in Nederland onbekend is? Zou de behandeling, die de Europeesche minderen in Indië ondervinden, in de tropen, alwaar in de benedenlanden de thermometer reeds om 9 ure in den voormiddag soms meer dan 90° Fahr. aanwijst, te midden van een menschenras dat zij nu eenmaal beneden zich achten, niet een van de hoofdredenen zijn dat de Indische militaire dienst hier te lande *zoo weinig* in tel is, het zooveel moeite kost om voor Indië een voldoend aantal geschikte en oppassende mannen aan te werven?..... Wij kunnen deze vragen niet anders dan bevestigend beantwoorden.

In trouwe, in het belang van ons gezag in Indië, in het belang van de bruikbaarheid van het Indische leger, in het belang van de werving voor dat leger van geschikte en oppassende Europeanen, in het belang van het aanzien en de achting die de Indische militaire dienst in Nederland zoowel als in Indië moet genieten, is het noodzakelijk dat de militaire aangelegenheden aldaar eene totale wijziging ondergaan, dat het Indische leger gereorganiseerd worde, dat er gezonder, humaner toestan-

---

[1] Tijdens wij militaire commandant van Amboina en Ternate waren, lieten wij de voor het leger aangeworven Amboineesche recruten, zoodra zij gekleed en in afwachting van scheepsgelegenheid bij het garnizoensbataljon in subsistentie waren, een enkele maal corveeën. Dit had eens onder de orders van een Inlandschen korporaal van de politiewacht plaats; den volgenden dag hoorden wij reeds dat de Amboineesche recruten zich daarover bij hunnen onmiddellijken chef hadden beklaagd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

den dan de thans bestaande in het leven worden geroepen, toestanden die meer met de *krijgswetenschap van den tegenwoordigen tijd rekening houden.*

Zijn de Inlanders goed geëncadreerd, goed geoefend en naar deugdelijke militaire begrippen onderwezen en gevormd, in een woord, *in den waren zin* tot soldaten opgeleid, dan bestaat er geen *gegronde* reden[1] om te veronderstellen, dat zij zich niet *even goed* tegenover een Europeeschen als tegenover een Inlandschen vijand zullen gedragen als de Europeanen.

Doodsverachting is als karaktertrek in den soldaat een belangrijke factor tot het kunnen volbrengen van heldendaden. Doodsverachting nu bezit de Inlander over het algemeen in veel hoogere mate dan de Europeaan.

Geduld, standvastigheid, tevredenheid, tucht enz., worden in den Koran als deugden aanbevolen die Gode welgevallig zijn, doch voor alles is dit het geval met vertrouwen en onderwerping. Nu zijn dit zeer zeker ook volgens het Christendom Gode welgevallige deugden, de domineerende karaktertrekken van den Inlander echter, flegma en koelbloedigheid, eigenen hem in hooge mate er voor zich deze deugden eigen te maken. De Inlander bezit groote gelatenheid, geduld en de eigenschap om zich getroost [al is het ook soms slechts schijnbaar] bij het onvermijdelijke neer te leggen, — en dat misschien nog meer op grond van zijn oorspronkelijken godsdienst, onder den indruk waarvan hij nog steeds leeft en handelt, dan van het Mahomedanisme; de Inlander is in hooge mate fatalist, bij de gedachte: het heeft zoo moeten zijn, legt hij zich getroost neer. — *Dit is voor een soldaat geen te* verwerpen eigenschap.

Menigmaal hebben wij als President, of als lid, in een krijgsraad zitting moeten nemen; in die qualiteit zijn wij getuige geweest dat over Inlandsche militairen de doodstraf werd uitgesproken, zijn wij getuige geweest dat hen de doodstraf werd

[1] Raadpleeg onze geschriften.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

aangezegd en dat het doodvonnis aan hen werd voltrokken. Met de grootste kalmte werd dit vonnis door hen aangehoord, met de grootste kalmte betraden zij het schavot en ondergingen zij den dood. Misschien was die kalmte schijnbaar, zoo zij echter schijnbaar is geweest. dan hebben die ter dood veroordeelden getoond hunne aandoeningen volkomen meester te zijn, dan hebben zij getoond groote koelbloedigheid, groote gelatenheid te bezitten, eene koelbloedigheid, eene gelatenheid die zich door den aanblik van den dood niet lieten overmannen.

Zooals wij zeiden, zijn de Inlanders over het algemeen zeer koelbloedig, dit is een eigenschap die tegenwoordig nog *veel meer* dan vroeger voor den soldaat groote waarde bezit. In de toekomstige gevechten zullen, door het rookvrije buskruit, de dooden en gewonden niet meer door rook omhuld aan het oog onttrokken zijn, de vechtenden zullen om zich heen de dooden en gewonden kunnen zien liggen, de afgrijselijkste wonden zullen in al hare verschrikkelijkheid zichtbaar zijn.

Ook schijnt het dat de Inlander niet zoo kleinzeerig is als de Europeaan. Zeldzaam zal men hem in het gevecht, hoe zwaar en pijnlijk hij ook moge gewond zijn, hooren kermen. Gewoonlijk blijft hij stil liggen en laat van tijd tot tijd een zacht gekreun hooren. — Het behoeft zeker niet gezegd te worden, dat het kermen der gewonden op de nog vechtenden een ongunstigen indruk moet maken, en dat het de bevelvoerenden aangenaam moet zijn, het hunne zware taak in het vuur lichter moet maken, wanneer de gewonden dit niet of slechts in geringe mate doen..... De officieren en het lagere Europeesche kader zullen, gesteund door hunne opvoeding, hoogere militaire ontwikkeling en eer, de hevigste pijnen in stilte weten te dragen.

Onderwerping en geduld door het geloof geschraagd, uit vertrouwen in den godsdienst, kunnen ook voor een gedeelte de bron zijn waaruit in den oorlog heldendaden voortspruiten. Goede Mahomedanen zijn, door het vertrouwen dat zij in hun gods-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

dienst stellen, voor het meerendeel dappere soldaten. — Zoo hebben de Turksche soldaten hunne dapperheid voornamelijk aan hunnen godsdienst te danken. Het denkbeeld *te sterven voor het geloof*, dat den Turkschen soldaat zoo dikwijls tot een held heeft gemaakt, bestaat voor den Inlandschen soldaat, wanneer hij onder onze vanen strijdt, voorzeker niet, toch kan naar ons oordeel, de Mahomedaansche godsdienst ons behulpzaam zijn om onze Inlandsche soldaten tot trouw aan hunne vanen, standvastigheid in het gevecht, in het algemeen tot heldenmoed aan te sporen. — Wij zouden daarom wanneer een troep te velde trekt daarbij de noodige Panghoeloes [priesters] willen ingedeeld hebben; bijv. bij groote expeditiën één per bataljon Infanterie, en één voor de overige wapens, en bij kleine expeditiën één voor het geheel. Deze priesters zouden door het gouvernement moeten aangesteld worden en verder gekleed, bezoldigd en onderwezen. Het onderwijs in den godsdienst ontvangen zij van of door tusschenkomst der ambtenaren [zie boven] die het toezicht op den Mahomedaanschen godsdienst in den Archipel uitoefenen.

De avond voor het uitrukken ter expeditie en ook bij sommige gelegenheden gedurende de expeditie, dit laatste ter beoordeeling van den expeditie-commandant, wordt een korte bidstond gehouden, gevolgd door eene *eenvoudige* sedekah [offermaal].

De priesters zullen bij het hoofdkwartier der expeditie moeten ingedeeld worden, zij zullen zich daarvan zonder toestemming niet mogen verwijderen. Bij groote expeditiën zou een ambtenaar voor den Mahomedaanschen godsdienst bij het hoofdkwartier kunnen ingedeeld worden.

Kolonel VAN ZUIJLEN meent, dat het ook uit een politiek oogpunt hoogst gevaarlijk is, om het organiek sterktecijfer der Europeanen van het Indische leger te verminderen met gelijktijdige vermeerdering van dat der Inlanders.

Wij hebben in onze verschillende geschriften, en wel voor-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

namelijk in »De verdediging van Java, eene studie" genoeg doen uitkomen, dat dit naar onze meening *niet* gevaarlijk zal zijn. Ten aanzien van dit onderwerp achten wij het voldoende te verwijzen naar hetgeen wij in die geschriften gezegd hebben; het ondervolgende zullen wij slechts daaruit aanhalen: »Ons ver»trouwen in de trouw van het Javaansche volk is groot genoeg »om de overtuiging te hebben, dat, zoo wij dat volk niet door »wanbestuur noodzaken om naar een anderen meester te ver»langen, het eerder ons trouw zal blijven, dan dat het bij een »vijandelijken inval de zijde van den aanvaller zou kiezen.

. . . . . .

»Wanneer het volk nu nog, nadat wij eeuwen lang het ge»zag hebben uitgeoefend, zoover van ons verwijderd staat, dat »wij, wanneer wij in ongelegenheid komen, nog steeds bevreesd »moeten zijn dat het ons gezag zal afwerpen, laat ons dan ook »maar voor de toekomst niet meer beproeven zijne genegen»heid te winnen, want het zal toch vergeefsche moeite zijn. »Nu kan men wel zeggen, wij moeten om die genegenheid te »verlangen, geen druk meer op het volk leggen. *Groote woor»den, zonder de minste waarde!* De Regeering heeft, om te »kunnen regeeren, geld noodig, dit geld moet het volk op»brengen. »De regeeringsbehoeften vermeerderen van jaar tot »jaar; deze behoeften zullen op het volk blijven drukken, *daar »is niets aan te doen!*[1]

»Zoo het volk ons daarom haat, dan zal het ons blijven »haten, want de redenen voor dien haat *kunnen met geen mo»gelijkheid worden weggenomen.* Wat baten nu al onze zorgen, »wanneer het *zwaard van Damocles*, »een opstand over geheel »Java" in geval van een vijandelijken inval, *toch steeds boven*

[1] „Wij willen hiermede niet zeggen, dat wij niets meer voor den Inlander „kunnen doen, dat ons bestuur volmaakt is. Dat niet, wij zijn te zeer er van „overtuigd, dat wij nog veel, zeer veel in het belang van den Inlander kunnen „doen, dat ons bestuur vele en groote gebreken aankleven. Wij willen alleen zeg„gen, dat men niet het onmogelijke mag eischen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»*ons hoofd blijft hangen?* Zulk een opstand beletten, onder-»drukken of aan den toestand iets veranderen, kunnen wij toch »niet, want wij staan slechts met *enkele duizenden* tegenover »eene bevolking van 22 *millioen menschen*. En wanneer de be-»volking werkelijk zoo *afkeerig* van ons is, als sommigen mee-»nen, *dan is ons vonnis geteekend*, en zal zij toch ter gelege-»ner tijd, misschien over enkele tientallen jaren, ook *zonder* »*een vijandelijken inval*, haar juk afschudden. De vloekzang, »dien de phantasie van een ROORDA VAN EIJSINGA schiep, zou »dan blijken de voorspelling te zijn geweest van een profeet!". . . .[1]

Wanneer onze reorganisatie-voorstellen ooit mochten worden aangenomen, dan zal het er mede gaan als met het scheppen van nieuwe toestanden: eerst is men angstvallig om die te scheppen, en bestaan zij eenmaal, dan verwondert men zich dat er niet eerder aan gedacht is, dat men zich zooveel moeite voor onnutte zaken gegeven heeft, zooveel geld daaraan is weggeworpen, zoo veel menschenlevens daaraan geofferd zijn geworden!

Om de uit Europa komende en in Indië zelf aangeworven Europeanen en Indo-Europeanen te kunnen ontvangen en voor het kader-examen voor te bereiden, dienen, zooals uit hetgeen hierboven gezegd is wel reeds zal zijn afgeleid, *de depôt-compagnieën der veldbataljons en het Instructie-bataljon. Het Instructie-bataljon moet het Europeesch kader opleiden ten behoeve van de gewestelijke bataljons en compagnieën.*

Door thans, ter opleiding van een gedeelte van het kader van het leger, het organiseeren van een Instructie-bataljon voor te stellen, zou men wellicht meenen, dat onze inzichten omtrent de opleiding van het kader bij het Indische leger zich eenigermate gewijzigd hebben; want in ons geschrift »De Indische Infanterie," hebben wij er *zoo voor geijverd*, om het kader bij het korps zelf op te leiden, en niet bij eene afzonderlijke daar-

[1] De Verdediging van Java, eene studie. Bladz. 168.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

voor aangewezen inrichting. — Wij zijn echter ten dezen opzichte niet van opinie veranderd, maar wat het zwaarste is, moet het zwaarste wegen, en dit is wel het gevaar *dat sommigen er in zien* Java geheel van uit Europeanen samengestelde troepeneenheden te ontblooten. Om nu aan *die vrees* voor dit gevaar tegemoet te komen, stellen wij de organisatie van eene Indische brigade, geheel uit Europeanen bestaande, voor;[1] en om de sterkte van deze brigade nu niet al te zeer op te voeren, wenschen wij daaraan, ten einde haar toch eene voldoende sterkte te geven, een Europeesch Instructie-bataljon toe te voegen, dat geheel voor den Indischen dienst bestemd is en permanent in Indië blijft.

Zooals wij zeiden moet het Instructie-bataljon dienen om het Europeesch kader te vormen voor de gewestelijke bataljons en compagnieën. Nadat de aldaar opgeleide aspirant-korporaal het kaderexamen heeft afgelegd, wordt hij [vacature of niet] naar de voor hem bestemde gewestelijke compagnie of het gewestelijk bataljon gezonden, en bij vacature door den commandant van het korps tot korporaal bevorderd. De gewestelijke bataljons en compagnieën *beschikken derhalve even als de veldbataljons* buiten en behalve het kader waarop zij organiek recht hebben, nog over Europeesche fuseliers, die wat opleiding betreft met het kader gelijkgesteld kunnen worden. — Deze Europeesche fuseliers nemen, even als dit bij de veldbataljons het geval is, bij de oefeningen in het opsluitend gelid plaats.

Het Instructie-bataljon moet zoodanig georganiseerd zijn, dat het *geheel geschikt is* om als een gewoon bataljon te velde te trekken.

Veel is er indertijd tegen het oprichten van eene Indische brigade geschreven. De argumenten echter die tegen het oprichten van zoodanige legerafdeeling zijn aangevoerd, kunnen wij in hoofdzaak niet deelen; integendeel wij zijn van opinie, dat het oprichten van eene Indische brigade groote voordeelen voor

---

[1] Raadpleeg de organisatie van deze brigade, op bladz. 36 vermeld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

het Indische leger zal afwerpen, o. m. zal een groot bezwaar tot het goed organiseeren van het Indische leger er door weggenomen worden, terwijl het in dienst treden van Europeanen er zeer door bevorderd zal worden.

Aan deze geheel uit Europeanen bestaande brigade wenschen wij de ondervolgende samenstelling te geven:

4 veldbataljons, 1 bergbatterij, 2 compagnieën pioniers en 1 werf- en subsistenten-depôt. De veldtroepen zullen op dezelfde wijze georganiseerd en bewapend moeten zijn als de veldtroepen van het Indische leger. Afzonderlijke depôts hebben deze troepen-afdeelingen niet noodig; de recruten worden bij de compagnieën en de batterij zelve geoefend, terwijl het benoodigde kader door het Instructie-bataljon te Kampen gevormd wordt.

Het commando over de brigade wordt toevertrouwd aan een geschikt gepensionneerd Generaal-majoor van het Indische leger, die daartoe in activiteit wordt hersteld, en voor memorie in de sterkte van het Indische leger gevoerd wordt. De overige bij de brigade dienende officieren moeten actief dienende officieren van het Indische leger zijn.

Het aan deze brigade toegevoegde depôt dient tot werving en opname van de rechtstreeks naar Indië gezonden wordende Europeanen en tot het in subsistentie opnemen van de uit Indië terugkomende Europeesche militairen. Met het oprichten van de Indische brigade worden natuurlijk het koloniaal werfdepôt en de Koloniale reserve gesupprimeerd.

Twee veldbataljons, de bergbatterij, een pionnier-compagnie benevens het werf- en subsistentendepôt der Indische brigade, houden in Nederland garnizoen. Daar bevinden zich ook de staf en het hoofdbureau van het korps.

De beide andere veldbataljons en de andere pionier-compagnie dezer brigade komen in de bovenlanden van Midden-Java in garnizoen, en vormen met het Instructie-bataljon en eene Europeesche bergbatterij, eene van het overige gedeelte van het leger gescheiden brigade, *die geheel uit Europeanen is samen-*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

gesteld. Deze brigade, ter sterkte van 3 bataljons, 1 bergbatterij en 1 pionier-compagnie, wordt onder de bevelen gesteld van een kolonel. Om de twee jaren verwisselen onderling van standplaats één der veldbataljons in Nederland met één der veldbataljons in Indië en eveneens om de vier jaren de pionier-compagnie en het personeel der bergbatterij in Indië met die in Nederland. Derhalve blijft elk veldbataljon, elke pionier-compagnie en het personeel der artillerie voor eene bergbatterij, telkens vier jaren in Indië; uit- en thuisreis daaronder niet begrepen.

Ontvangt men in Indië het telegram, dat de troepen in Nederland geëmbarqueerd zijn, dan beginnen de toebereidselen voor het embarquement der troepen in Indië; hetgeen dan zoo spoedig mogelijk moet afloopen.

Het in Nederland verblijfhoudende gedeelte der brigade, zouden wij Maastricht als garnizoensplaats wenschen aan te wijzen. De omstreken van Maastricht zijn het meest geschikt om troepen voor Indië bestemd te oefenen. Ligt Maastricht echter te ver verwijderd, dan zou Nijmegen in aanmerking kunnen komen. — In geen geval is het goed om de halve brigade over twee of drie plaatsen te verdeelen; èn voor de discipline, èn voor de oefening, èn voor den korpsgeest van den troep is het bij elkander blijven wenschelijk. — Eene strenge discipline moet bij het korps gehandhaafd worden — van ziekelijke philanthropie in het belang der werving *mag schijn noch schaduw zijn;* beter *geen* soldaten dan slechte, ongedisciplineerde soldaten, soldaten wier gezondheid reeds half *door den drank is ondermijnd.*

Europeesche fuseliers van de depôt-compagnieën der veldbataljons en van het Instructie-bataljon in Indië, die door hun gedrag of karakter niet geschikt zijn om een graad te bekleeden, of die het kader-examen niet kunnen doen, worden als gewoon fuselier bij een der Europeesche veldbataljons der Indische brigade overgeplaatst.

In zoo verre dit noodig en mogelijk is, kan ook bij de overige wapens naar denzelfden geest worden gehandeld.

Bij voortdurend wangedrag, worden de Europeesche minde-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ren bij het straf-detachement te Klatten geplaatst; bij de Europeesche brigade mogen geen militairen blijven wier plaatsing in eenen strengeren strafcursus noodzakelijk is. Er mogen dus bij het korps geen in de 2de klasse van Militaire discipline geplaatste militairen zijn.

Mindere militairen der Europeesche brigade, die door karakter, gedrag, ijver en geschiktheid blijken geven voor het bekleeden van een graad geschikt te zijn, zullen bij een korps worden overgeplaatst waar zij voor het kader-examen kunnen worden opgeleid. [1]

De Europeesche brigade wordt zoowel door werving van Europeanen in Indië als in Nederland voltallig gehouden.

Het kader der Europeesche brigade in Indië, kan zoowel door toezending van geschikte en oppassende korporaals en onderofficieren van Nederland, als door korporaals die bij het Instructiebataljon in Indië gevormd zijn, op compleet worden gehouden.

Het in Nederland verblijf houdende deel der brigade moet, wanneer het noodig is, ter beschikking van de Indische Regeering zijn; het Indische leger moet echter zoodanig georganiseerd wezen, dat het dit deel der brigade slechts in buitengewone gevallen noodig zal hebben.

Tot nu toe heeft men in het Indische leger de Europeesche minderen steeds *nagenoeg* dezelfde diensten laten verrichten, als de Inlandsche minderen. Geen expeditie van eenigen omvang is uitgerukt, of de Europeanen hebben daaraan, voor verreweg het grootste gedeelte als gewoon soldaat, dus in dezelfde positie als het meerendeel der Inlanders, deelgenomen In het garnizoen moeten de Europeesche minderen aan dezelfde diensten deelnemen — dus ook aan het corveeën — als de Inlandsche minderen. — In *nagenoeg niets* wordt hun lichaam boven dat der Inlandsche minderen gespaard. Zij ontvangen een *weinig* krach-

[1] Dit heeft natuurlijk geen betrekking op mindere militairen die reeds, om voor het kader-examen opgeleid te worden, bij het Instructie-bataljon geplaatst zijn. Zie de samenstelling dezer brigade in Indië, bladzijde 36.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

tiger voeding dan dezen, worden gewoonlijk niet voor corveeën buiten het kampement[1] gecommandeerd, mogen des nachts op een stroozak slapen, terwijl hunne bruine kameraden dit op de planken doen, dragen schoenen, ontvangen dagelijks als soldij eenige centen meer en hebben niet dezelfde soort onderkleeding.[2] Ziedaar de voordeelen die zij boven de Inlandsche minderen genieten. — Is het nu te verwonderen dat menschen, die in de Noordelijke streken van Europa thuis behooren, bij eene zoodanige *onvoldoende* verzorging en een zwaren afmattenden dienst in de tropen, niet lang krachtig, opgewekt en gezond kunnen blijven; is het te verwonderen dat vele hunner, hoewel nog jong, na een paar jaar verblijf in Indië niet meer dezelfde menschen zijn van voorheen, dat er zoo vele na eenige jaren verblijf aldaar vermagerd, voor hunnen leeftijd verouderd, terugkeeren?.... Zou de behandeling, die de gewoon soldaat in Indië ondervindt, zijne levenswijze, diensten en soldij, zijn gagement na veeljarigen dienst, niet vele geschikte sujetten terughouden om zich voor den Indischen militairen dienst te engageeren?... Moet men dit erkennen, dan dient daarin verandering gebracht te worden, *afdoende verandering.*

Er wordt onder het volk meer gesproken, beoordeeld en veroordeeld, dan de Regeering misschien vermoedt..... Jaarlijks ziet het volk tal zijner zonen na eenige jaren verblijf in Indië zeer verouderd, vermagerd en ziekelijk terugkeeren. De voordeelen, die dezen bij hunnen Indischen dienst hebben ingeoogst, zijn voor de *meesten al zeer gering, en op verre na niet* in verhouding tot de diensten die zij gepresteerd hebben. Hebben zij het in Indië zoolang uitgehouden, dat zij als soldaat — slechts een betrekkelijk gering aantal der vertrekkende Europeanen wordt korporaal of onderofficier — met hun volle

[1] De corveeën buiten het kampement zijn gewoonlijk niet de zwaarste en onaangenaamste. Hierbij dient nog gezegd te worden, dat alleen de Infanterie met corveeën buiten de diensten van het wapen vallende wordt lastig gevallen.

[2] De Inlandsche militairen ontvangen nagenoeg geen onderkleeding.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

gagement het leger verlaten, dan hebben zij nog niet genoeg om in Nederland, hun geboortegrond, *zeer armoedig te leven.* Hebben zij nu geen ambacht geleerd — en met hoevelen is dit het geval? — dan zijn zij om te kunnen eten, om hun treurig bestaan te rekken, verplicht *den nederigsten arbeid* te verrichten. Het invalidenhuis te Bronbeek, zal men misschien zeggen, kan hen voor weinig geld een goed dak en goede voeding verschaffen..... Wie echter wil als hij nog betrekkelijk jong is, in een oud-mannenhuis worden opgesloten!

Zoo'n toestand kan natuurlijk het in dienst treden voor Indië niet bevorderlijk zijn. De treurige feiten, die daarvan het gevolg zijn, gaan van mond tot mond en houden dikwijls het dienstnemen bij het Indische leger van geschikte sujetten tegen.

Onder de tegenwoordige, zoo ongunstige voorwaarden van in diensttreding voor Indië, heeft Nederland reeds gedurende tientallen jaren landskinderen en vreemdelingen voor het leger aldaar aangeworven. Ons verwondert het ten zeerste, dat het dit zoo lang heeft kunnen doen en nog doet, zonder dat het humaniteitsgevoel, het moraliteitsbegrip van het ontwikkelde deel der natie daartegen is opgekomen, ons verwondert het ten zeerste, dat er nog zoo vele goede, werkelijk brave mannen aan die roepstem gehoor hebben gegeven.... *Een hoog handgeld wordt als lokaas gebezigd!!*

Bestaat nu het Europeesch element in het Indische leger alleen uit het kader, uit minderen die voor het kader-examen worden opgeleid en uit eene Europeesche brigade die in een gezond bergklimaat is gelegerd en slechts enkele jaren in Indië blijft, dan kan voor het materieel welzijn van den Europeaan veel beter zorg worden gedragen dan thans mogelijk is.

Is de Europeesche mindere eenmaal onderofficier, hetgeen in ons stelsel elk geschikt Europeesch minder militair, met uitzondering van een gedeelte van hen dat als minder militair bij de Europeesche brigade dient, kan worden, dan kan hij meer ontzien worden, dan kan beter voor zijn materieel welzijn en daar-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

door ook beter voor zijne gezondheid gezorgd worden, dan wanneer hij korporaal of soldaat is. — Zoo kan bijv. de onderofficier, na het nuttigen van het 2de ontbijt, dat om 12 ure des middags plaats heeft, op welken tijd de morgendiensten afgeloopen zijn en in de eerste uren geen officieren in het kampement te verwachten zijn, zich beter op zijn gemak stellen, dan zulks den minderen militair mogelijk is. Zoo kan hij, wanneer hij niet de week heeft, op zijne kamer, die gewoonlijk door een viertal onderofficieren bewoond wordt, zich terugtrekken, zijn tenue door eene luchtige kleeding vervangen en zoo een paar uren zich ter ruste leggen.

Voor de voeding der onderofficieren wordt en kan ook beter gezorgd worden dan voor die der mindere militairen. In het kort, de positie van den onderofficier in Indië is »dragelijk", en *zal nog veel verbeteren wanneer onze voorstellen, waardoor het aantal onderofficieren bij de compagnieën enz. zeer zoude vermeerderd worden, mochten worden aangenomen;* daar het toch niet ontkend kan worden, dat de dienst van sergeant bij de compagnieën Infanterie van het Indische leger tegenwoordig soms *zeer zwaar is.*

Nu is het zeker waar, dat in ons stelsel de Europeesche korporaals en minderen ook niet op dezelfde wijze zullen kunnen behandeld worden als de Europeesche onderofficieren, dat hun lot echter in vele opzichten verbeterd zal worden, is niettemin ontwijfelbaar. In ons stelsel zal een groot deel der Europeanen vooruitzichten hebben[1]: dit sterkt het moreel, is een stimulans tot matigheid en onderhoudt de voor de gezondheid noodige opgewektheid van geest; terwijl de Europeanen die deze vooruitzichten niet hebben, [het grootste deel der minderen dat bij de Europeesche brigade dient] in elk geval toch het vooruitzicht hebben om over enkele jaren weder naar het Moederland terug te keeren, *en niet zooals thans het geval is,* meer kans te heb-

[1] Raadpleeg „De Indische Infanterie."

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ben in het verre Oosten te sterven [*en nog wel bij groote uitzondering op het veld van eer*] *dan ooit terug te keeren, en dit zonder eenige belooning, zonder roem of eer; dit is wel wat veel van den braven en geschikten man gevergd die hier nog goed zijn brood kan verdienen. Ook zijn deze Europeanen alsdan in eene gezonde bergstreek gelegerd.*

De voeding der mindere militairen in Indië kan niet slecht genoemd worden. Zij is echter, wanneer daaraan niet, evenals zulks met de menage der Europeesche onderofficieren het geval is, uit eigen middelen aangekochte levensmiddelen van allerlei aard worden toegevoegd, *te eentonig en te specifiek Indisch.* — De Europeaan eet den eersten tijd dat hij in Indië is niet smakelijk, en daarom niet genoeg. Bij zwaren dienst en veel transpireeren in een hem ongewoon klimaat, moet hij reeds spoedig na zijne aankomst in krachten afnemen en in gezondheid verminderen.

Waarom wordt er aan de voedingsaangelegenheid van het Indische leger geen grooter zorg gewijd dan thans het geval is? — De industrie van geconserveerde levensmiddelen heeft in den laatsten tijd eene groote vlucht genomen.... De Regeering hier te lande moest ten behoeve van het Indische leger over eene fabriek ter bereiding van geconserveerde levensmiddelen kunnen beschikken, eene fabriek die door militaire ambtenaren beheerd wordt ten waaruit telkens groote verstrekkingen van frissche en goed bereide conserven naar Indië konden worden gezonden. — Elk korps in Indië moest zijn magazijn van frissche goed bereide conserven bezitten, waaruit twee- of driemaal in de week de noodige verstrekkingen aan de Europeanen konden gedaan worden.

Zooeven zeiden wij: »De Europeaan eet den eersten tijd dat »hij in Indië is niet smakelijk, en daarom niet genoeg. Bij »zwaren dienst en veel transpireeren in een hem ongewoon »klimaat, moet hij reeds spoedig na zijne komst in krachten »afnemen en in gezondheid verminderen." — Men zal ons hier van overdrijving beschuldigen, en toch is dit niet het geval. —

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Zoo raadt men in Europa aan om wanneer men veel van de krachten van den man geëischt heeft, hem daarna krachtiger dan gewoonlijk te voeden; deze raad steunt natuurlijk op hygiënische gronden. — In zijn belangrijk werk: »L'éducation de l' infanterie," zegt Commandant Bonnal, de oefeningen in het marcheeren behandelende, o. m. het volgende:

»Un homme auquel on accorde une ration suffisante pour les »circonstances ordinaires du service, a besoin lorsqu'il fait une »grande dépense de travail, d'une nourriture plus copieuse et »plus nutritive.

. . . . . .

»Si le travail imposé est supérieur aux revenus disponibles, »le capital est atteint, c'est-a-dire la constitution elle-même et, par suite, la santé."

De hoeveelheid en de kracht der voeding moeten derhalve in eene goede verhouding zijn tot den geëischten arbeid, — zoo niet, dan gaat het lichaam achteruit en daarmede de krachten en gezondheid.

In het Indische leger slaat men op deze aangelegenheid en op nog zoovele andere belangrijke aangelegenheden maar eenvoudig geen acht. De Europeanen worden, welke diensten ook van hen gevorderd mogen worden, steeds op dezelfde wijze gevoed. Te velde is zijne voeding nagenoeg gelijk aan die in het garnizoen en dikwijls, door omstandigheden veroorzaakt, omstandigheden die echter veeltijds voorkomen hadden kunnen worden, *veel slechter dan in het garnizoen. — Wij spreken bij ondervinding.*

Voor den Inlander daarentegen kan het bestaande voedingstarief voldoende geacht worden. De Inlander wordt in het leger over het algemeen beter gevoed dan in de kampong. Hij is met de soort van voeding die hij in het leger krijgt opgegroeid, aan die voeding is hij gewoon. De variatiën die hij in zijne voeding noodig heeft, weet hij, zonder veel kosten, van tijd tot tijd daarin aan te brengen, bijv. door eene andere sajor of sambal dan verstrekt wordt, of een vischje of dengdeng [in de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zon gedroogd vleesch] enz. daaraan te voegen, of wel het een of ander toe te eten. Zijne echtgenoote zorgt voor deze kleine variatiën, en heeft hij geen vrouw, dan kan hij zich deze variatiën in de vrouwenloods, alwaar gewoonlijk »warong" gehouden wordt, voor een paar centen aanschaffen. — Dit kan dan de Europeesche militair ook doen, zal men misschien zeggen, — maar de Europeaan lust die Indische poes-pas niet, vooral niet in den eersten tijd; er zijn zelfs vele Europeanen die het Indisch eten nooit goed leeren eten. — Deze eten dus nooit met smaak, de soep is dan bijna hun eenigste voeding. — Niet te verwonderen is het voorzeker, dat zulke militairen niet gezond en krachtig zijn!

Ook moet men niet vergeten, dat de Inlander van geslacht tot geslacht gewoon is om bij sober voedsel, dikwijls dagen lang zwaar werk te doen, en niettemin toch op krachten blijft. Men ziet koelies dagen achtereen, uren lang, zware vrachten dragen, en toch, zonder in krachten af te nemen of ziek te worden, zich slechts met rijst, een vischje of dengdeng en spaansche peper voeden. — Op het eiland Ceram o.a., loopen de Alfoeren dagen en dagen achtereen, uren lang, in het gebergte, zonder zich met iets anders te voeden dan met sago en wat het bosch oplevert.... De Europeaan kan niet met den in vele opzichten natuurmensch der tropen vergeleken worden, hij is een geheel ander wezen: klimaat, beschaving, levenswijze en gewoonte hebben hunnen invloed op hem doen gelden.

Zooeven zeiden wij: »In het Indische leger slaat men op »deze aangelegenheid en op nog zoovele andere belangrijke aan»gelegenheden maar eenvoudig geen acht." — Zoo is de kleeding die den Europeeschen militairen verstrekt wordt, voor het klimaat waarin hij leeft, onvoldoende, »Comme mesure »générale d'hygiène, la plus grande propreté corporelle," is eene hygiënische raadgeving die niet in den wind mag geslagen worden, en te minder nog in een warm land. De Europeaan echter, die in Indië bij den *minsten lichamelijken arbeid*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zoo transpireert, is, minder militair zijnde,[1] verplicht om den geheelen dag in dezelfde onderkleeding te blijven, en des avonds met diezelfde onderkleeding te gaan slapen waarin hij zijne diensten verricht heeft, waarin hij zoo heeft getranspireerd. Midden op den dag, wanneer het zoo heet is en hij zijne morgendiensten achter den rug heeft, kan hij zich niet verfrisschen door zijne onderkleeding uit te trekken en die door eene doelmatiger kleeding, negligé, te vervangen; wil hij het lichaam wat afkoelen, dan is hij verplicht om *op bloote voeten en in hemd en onderbroek rond te loopen* en zoo den nog ongedanen arbeid, het poetsen van het geweer, ledergoed enz., te verrichten..... Maar hij kan zich, zal men zeggen, toch na afloop van zijnen dienst verschoonen en zijne vochtige kleeding te drogen hangen?..... Dat kunnen misschien enkele oudgedienden doen, die zuinig op hunne onderkleeding zijn geweest en daardoor in het bezit zijn gekomen van meerdere onderkleeding; mindere militairen die wat verdienen, bijv. barbiers, oppassers van officieren, en door hunne verdiensten zich een enkel stuk ondergoed kunnen aanschaffen, — maar zeker niet de jonge Europeesche militairen die pas in dienst zijn; — daartoe wordt hun geen voldoende onderkleeding uitgereikt. Deze militairen laten voor het meerendeel de door de transpiratie vochtig geworden onderkleeding maar eenvoudig aan hun lijf opdrogen; het natuurlijk gevolg hiervan is, dat de man bijna den geheelen dag vochtig ondergoed aan het lijf heeft; dat dit zeer nadeelig voor zijne gezondheid is, behoeft zeker geen betoog. — En al reikt men hem nu ook al een grooter hoeveelheid ondergoed uit, de behoefte aan een negligé [slaapbroek en kabaai] waarin hij zich des nachts ter ruste kan leggen en waarin hij zich midden op den dag kan verfrisschen, zal niettemin blijven bestaan.

Ieder die in Indië is geweest weet bij ondervinding welk een

[1] De onder-officier die over meer geld kan beschikken, kan door aankoop zijn ondergoed vermeerderen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

genot het is, hoezeer het opfrischt en opwekt, wanneer men des namiddags na volbrachten morgenarbeid zich in een luchtig tenue kan steken. — En van dit genot, een genot dat voor het lichaam *zoo weldadig is*, blijft in Indië — misschien alleen uit zuinigheid of onverschilligheid — de arme Europeesche mindere militair verstoken..... Waarom verstrekt men aan den Europeeschen militair in Indië geen slaapbroeken, kabaaien en sloffen [muilen]? — In de hospitalen worden deze kleedingstukken wel uitgereikt. — Wij zullen zeker wel de laatste zijn om te ontkennen, dat deze uitreiking daar onnoodig zou zijn, maar waarom ten dezen opzichte *wel* voor de zieke militairen en *niet* voor de gezonden gezorgd? De gezonde militairen hebben even goed die kleedingstukken noodig als de zieken, ja misschien, door den toestand waarin zij zich bevinden, zelfs nog meer dan dezen — De hygiëne werkt voornamelijk preventief; door haar wordt de gezonde mensch gezond gehouden. Dit gezondhouden van den gezonden mensch heeft nog grootere waarde dan het genezen van den zieken mensch. »L'hygiène entretient »les forces," zegt zeer juist een Fransch werk over de hygiëne. Welnu, ten einde de Europeesche militairen op krachten te houden, moet men, meer dan thans het geval is, in het Indische leger er naar streven hen volgens goede hygiënische voorschriften te behandelen. — Hierdoor zullen minder mutatiën in het leger zijn; *ook dit zal het cijfer van het jaarlijks benoodigd aantal Europeanen verminderen.*

»De grootste vijand van een marcheerenden troep is de warmte," — zoo leert het Duitsche voorschrift op den velddienst. Dit wordt aan mannen die in het Noorden van Europa thuis behooren geleeraard. Laat ook ons niet vergeten, dat de warmte die in Indië heerscht een der grootste vijanden van de gezondheid onzer Europeesche militairen is, militairen, ook voor het meerendeel in het Noorden van Europa, in eene bijna koude luchtstreek, thuis behoorende.

De hitte is voorzeker voor den Europeaan in Indië de hoofd-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

motor van allerlei ziekten, en dit nog te meer, wanneer hij aldaar in de nederige positie van minder militair is geplaatst. — Het is dan ook daarom dat wij de Europeesche brigade in het gebergte wenschen gelegerd te zien.

De Europeesche minderen [der depôt-compagnieën [1]] en het Europeesche kader der korpsen die in de benedenlanden in garnizoen liggen [2], zullen niettemin dan nog steeds aan de warmte dier streken blootgesteld blijven; dit kan natuurlijk niet anders. Is echter het meerdere onmogelijk, dan behoeft het mindere daarom nog niet verworpen te worden. — De taak van eene goede hygiëne is om den Europeaan, waar hij zich ook bevindt, *zooveel mogelijk* gezond en op krachten te houden.

Zoo moeten de kazernes, zonder luxurieus te zijn, zooveel mogelijk naar de behoefte der Europeanen worden ingericht. — De kampementen moeten ruim van goede badplaatsen voorzien zijn.

Van de Europeesche minderen mogen geen corveeën geëischt worden; hiervoor moeten vrije koelies gehuurd worden. Al de werkzaamheden in de keuken: kok, bijkok enz.; het schoonhouden der chambrées en corridors der kazernes: kamerwacht; het schoonhouden van de binnenruimte van het kampement, de goten enz.: plaatscorvee, kunnen zeer goed aan vrije koelies, onder toezicht van een gegradueerde, worden opgedragen.

Slechts bij uitzondering zullen de Europeesche bataljons op expeditie worden gezonden. Alleen wanneer eene sterke troepenmacht noodig is, of wel wanneer, om een of ander politieke reden, de zending van een uitsluitend uit Europeanen bestaande troepenmacht wenschelijk wordt geacht, zal een bataljon of een deel [een of meer compagnieën] dier bataljons aan de expeditie worden toegevoegd.

---

[1] Raadpleeg „De Indische Infanterie."

[2] Men moet er voor zorgen dat de veldbataljons zoo min mogelijk in de Benedenlanden in garnizoen liggen; dit kan geschieden wanneer er ook plaatselijke bataljons worden opgericht [Raadpleeg „De Indische Infanterie"]. *Alle veldtroepen moeten zooveel mogelijk op Midden-Java geconcentreerd worden.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het Instructie-bataljon rukt alleen uit, in geval dit bij een opstand op Java noodig mocht geacht worden en in een oorlog met een buitenlandschen vijand. — Evenzoo mag slechts bij uitzondering voor eene expeditie tegen een Inlandschen vijand, over de Europeesche bergbatterij en pionier-compagnie beschikt worden, ook zij dienen voornamelijk voor het geval van een opstand op Java en van een oorlog tegen een buitenlandschen vijand.

Men zal misschien bij het lezen van deze voorstellen zich niet kunnen onthouden uit te roepen: »Maar wat hebben wij in het »leger dan aan onze Europeesche minderen, wanneer zij zoo »gemenageerd moeten worden?" Veel, zeer veel! Bij het benutten van een leger bestaat de groote kunst daarin: om de krachten der manschappen, wanneer een gebruik daarvan niet noodig is, te sparen; *nooit deze krachten nutteloos te gebruiken, derhalve te misbruiken*, ten einde haar, wanneer een gebruik daarvan ter bereiking van een *belangrijk* oorlogsdoel noodig is, met *des te meer kracht* te kunnen inzetten, en daardoor met *meer* hoop op succes.... maar dan deze kracht »rücksichtslos" inzetten, dan weinig meer berekenen hoeveel offers het te bereiken doel wel zal moeten kosten.

Het legerbestuur moet wanneer deze inzet noodig is, over *gezonde krachtige* Europeanen kunnen beschikken, maar niet, zoo als thans het geval is, *slechts* over mannen waarvan het meerendeel niet sterk genoeg, niet volkomen gezond is, en, nog voor dat de operatiën goed begonnen zijn, de hospitalen voor het grootste gedeelte zullen vullen.

»Et cependant, on ne saurait trop le répéter, le succes ne »peut être obtenu qu'au prix d'efforts considérables exigés des »hommes, sans hésitations, un jour, et à un moment donné; »mais, pour trouver disponible à ce moment les forces des »soldats, il faut les entretenir. On y arrive par une sage et »intelligente économie dans l'emploi des troupes, par une nour»riture abondante, par un repos réparateur, par des soins don-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»nés à l'hygiène et à la santé des hommes; on obtient alors »dans l'armée une discipline parfaite et pour peu que l'on s'en »occupe, un moral élevé.[1]

Voornamelijk in een staand leger zooals het Indische is, en vooral in een heet klimaat, moet dit op krachten houden, dit verzorgen, reeds in tijd van vrede aanvangen; men moet zoo veel mogelijk er naar streven, om met werkelijk gezonde mannen te velde te trekken. De zorg in tijd van oorlog aan half zieken besteed, in een tijd waarin van hen *bovenmatige inspanningen geëischt moeten worden, baat niets.* — Zij zullen niettegenstaande alle mogelijke zorgen, dan toch de ambulances en hospitalen vullen en niet tot nut zijn, *maar tot last!*

Maar, zal men misschien beweren, als de Europeesche troepen-eenheden zoo bij uitzondering op expeditie mogen gezonden worden, dan zullen zij al zeer weinig van de oorlogslessen die het verblijf in Indië aanbiedt kunnen profiteeren. Om verschillende redenen, redenen die wij hier niet alle kunnen ontvouwen, zien wij daarin voor de oorlogsbruikbaarheid dier troepen geen schade. — Goed geleide vredesoefeningen, vooral in het marcheeren, deze laatste oefeningen *niet* zoodanig te regelen, dat er slechts één lange marsch gemaakt wordt om daarna weêr maanden te rusten, maar zoodanig dat de troep telkens gedurende 4, 5 of 6 achtereenvolgende dagen in het doen van lange marschen wordt geoefend; jaarlijksche manœuvres, waaraan de Europeesche bataljons, ook het Instructie-bataljon steeds moeten deelnemen; kader-manœuvres en generalenstaf-reizen, moeten het Indische leger voor den oorlog in het algemeen voorbereiden.

De oorlog is niet de voorname oefenschool voor den oorlog. Daarvoor kost de oorlog te veel offers. Te veel degelijke mannen sneuvelen, worden gewond en zijn hierdoor en door ziekten voor hun leven invalide. Voor de aanvoerders is de oorlog

---

[1] Colonel L. Maillard. Eléments de la guerre.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ongetwijfeld eene groote oefenschool voor den oorlog, echter niet voor een leger in zijn geheel genomen; een leger wordt door een langen bloedigen oorlog er niet beter op. — Zoo zou het bijv. voor de vermeerdering van de *militaire waarde* van het Indische leger *zeer goed* zijn, wanneer het gedurende een tiental jaren rust kon hebben, gedurende dien tijd niet door expeditiën bemoeielijkt werd.

In onze reorganisatie-voorstellen ijveren wij er zoo voor, om de positie van den Europeaan tegenover die van den Inlander zooveel mogelijk op te heffen, en daarmede zijn prestige tegenover deze te vermeerderen, niettemin wenschen wij ook de positie van den Inlander[1] te verbeteren. Zijne voeding kan, zoowel wat qualiteit als wat quantiteit betreft, voldoende geacht worden. Ook op de wijze waarop hij in het leger behandeld en gekazerneerd wordt, zijn geen gegronde aanmerkingen te maken, echter wel op zijn handgeld, soldij, gagement en uitrusting. Hij krijgt bij zijne indiensttreding een te gering handgeld, ook wordt hij, voor de ongewone, zware en gewichtige diensten die van hem geëischt worden, te weinig betaald. Voor de geringe soldij die de Inlander in het leger ontvangt, zijn niet vele goede en geschikte sujetten te krijgen, vooral niet wanneer zij in de kampong nog het noodige kunnen verdienen. Wat is hiervan het gevolg? Dat het leger veeltijds zich met weinig geschikte sujetten moet tevreden stellen. Eveneens is het gagement, waarmede de Inlander na langdurigen dienst wordt *afgeschcept*, veel te klein. Dit kleine gagement doemt hem, wanneer hij het leger vaarwel zegt en vreemd en verlaten, het burgerleven ontwend, in zijne kampong terugkeert, *tot armoede;* ten minste in den eersten tijd, wanneer hij nog niets er bij heeft kunnen verdienen. Van den Inlander dient derhalve het handgeld zoowel als de soldij en het gagement, verhoogd te worden; ook zouden wij wenschen dat aan zijne

[1] Hier wordt de Inlandsche mindere bedoeld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

uitrusting schoenen werden toegevoegd. — Op deze laatste aangelegenheid zullen wij later terugkomen.

Op de onlangs bij het Indische leger ingevoerde tenue zijn voorzeker gegronde aanmerkingen te maken, wij zullen ons er van onthouden deze alle aan te wijzen, op een paar echter moeten wij de aandacht vestigen.

Wanneer men in een leger een kleedingstuk van nieuwen vorm wil invoeren, dan tracht men daaraan natuurlijk een doelmatiger vorm te geven dan het kleedingstuk heeft dat men vervangen wil en derhalve afkeurt. Dit is, gelooven wij, logisch. Toch heeft men bij het invoeren van de nieuwe politiemuts voor het Indische leger deze logica niet betracht, want de oude politiemuts was veel practischer, had een veel doelmatiger vorm dan de thans ingevoerde.

Wij kunnen het maar niet begrijpen, hoe men er toe is gekomen om zoo'n ondoelmatigen, kinderachtigen vorm aan dit kleedingstuk te geven. Zeker min of meer in navolging van het kinderachtige mutsje bij het Britsch-Indische leger in gebruik. Hadden wij moeten kiezen, wij zouden aan die politiemuts den vorm hebben gegeven van een halven bol, met van onder eenen smallen rand die om het hoofd sluit en van voren en van achteren eene klep, ongeveer het model van de jockeypet. De geheele muts of pet, (bol, rand en kleppen) zou van blauw laken moeten wezen, van binnen met zeer souple leder gevoerd. De rand van boven en beneden gebiest [uitmonsteringsbiezen]; van den rand zouden over den bol naar den top vier of vijf uitmonsteringsbiezen moeten loopen. In den bol [op zijde] moeten zich een paar ventilatie-openingen bevinden, door hoornen knoopen, met gaten er in, gedekt.

De man moet een politiemuts [pet] hebben, die ook het aangezicht en den nek tegen zon, licht en regen beschermen, een politiemuts, die hem in staat stelt om bij de dagelijksche oefeningen den helmhoed soms thuis te laten. Te velde, op bivak, moet

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hij zijn politiemuts goed over het hoofd kunnen trekken en zich daarmede ter ruste kunnen leggen, zonder dat zij in den slaap van zijn hoofd schuift, en hem nog meer dan reeds het geval is — *hij slaapt op bivak dikwijls onder den blooten hemel* — gevaar doet loopen koude te vatten of van de vochtige nachtlucht te lijden.

Ook kunnen wij het niet begrijpen hoe men op het denkbeeld is gekomen om de tenue der Infanterie van gele uitmonstering te voorzien, geel dat zoo spoedig door het felle zonlicht verbleekt. — Is het omdat men de gele uitmonstering van de tenue der Infanterie van het Nederlandsche leger zoo mooi, zoo gedistingeerd vindt?..... Of wel, wat wij voor de naaste oorzaak houden, dat men per sé de Infanterie *minder fraai* wenscht te kleeden dan de andere wapens, zelfs minder fraai dan den geneeskundigen dienst en de administratie; want ware dit niet het geval, waarom de Infanterie dan niet hare blauwe uitmonstering laten behouden?

Dat zij, die zich de weelde kunnen veroorloven élite korpsen er op na te houden, deze mooier kleeden dan de overige deelen van het wapen waartoe zij behooren, is natuurlijk; daarin kan voor dat wapen niets onaangenaams gelegen zijn, want deze élite korpsen maken een deel uit van het wapen. Geheel anders is het echter, wanneer men kennelijk het eene wapen boven het andere voortrekt, en dat wapen als élite beschouwt. Dit is niet alleen zeer onmenschkundig, maar duidt ook *geheel gemis* van krijgskennis aan. Men zal misschien beweren, dat aan voortrekken van het eene wapen boven het andere niet gedacht mag worden, want dat dit hier niet het geval is. — Waarom niet wanneer dit zoo blijkbaar wel het geval is geweest? — *Niemand* kan het geel als uitmonsteringskleur mooi en voor eene tenue in Indië doelmatig vinden. Deze kleur kan zich alleen rechtvaardigen wanneer daaraan korpstraditiën verbonden zijn, of in groote legers, wanneer men het eene korps goed van het andere wil onderscheiden, zooals bij de cavalerie, uit een tactisch oogpunt,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

het geval is, en men daardoor kleuren te kort komt, die van verre goed kunnen onderscheiden worden..... Dit is echter hier het geval niet. — Waarom nu juist de Infanterie met deze leelijke uitmonsteringskleur begiftigd? Waarom, wanneer men per se het geel als uitmonsteringskleur heeft willen invoeren, niet de Artillerie of Genie er mede getooid? De Artillerie en de Genie zijn veel kleiner wapens dan de Infanterie, daardoor zou er in het leger veel minder gele uitmonstering door het felle daglicht verschieten en het geel daardoor minder nadeel veroorzaken. De Artillerie en Genie hadden nu eenmaal het rood als uitmonsteringskleur, waarom haar nu deze kleur te ontnemen, zal men ons misschien toevoegen..... Maar de infanterie had het lichtblauw[1] als uimonsteringskleur, waarom mocht daaraan wel de schendende hand worden gelegd?[2] Lichtblauw

---

[1] Het blauw verschiet ook zeer licht, echter niet zoo snel en niet zoo leelijk als het geel; aan het licht onttrokken herkrijgt het blauw min of meer de oude kleur terug.

[2] Men zal wellicht beweren dat ook vroeger het geel niet vreemd was aan de tenue der Indische Infanterie, en dat ook dit ertoe geleid heeft om haar thans eene gele uitmonstering te geven. De Indische Infanterie had zeer zeker vroeger ook gele schouderbedekkingen, van welk geel zij *niet* weinig verdriet heeft gehad; men herinnere zich slechts de weinig verkwikkelijke geschiedenis van het *aangelen*. Maar daarom is het geel nog niet haar wapenkleur, evenmin als het donkerblauw; het lichtblauw had *zij alleen*, het donkerblauw had en heeft nog het geheele leger; het geel [goudgeel] hebben bijna alle officieren van het leger in hunne schouderbedekkingen en kwasten.

Waarom moeten toch die schouderbedekkingen, die al *zeer weinig* sierlijk zijn, telkens terugkomen? Waarom geeft men de Infanterie geen donkerblauwe attilla met lichtblauwe uitmonstering, namelijk: lichtblauwe biezen, kraag, schouderlappen en wingsten?

De wingsten hinderen niet zoo bij het overnemen van het geweer als men wel eens heeft willen beweren. Ook de vroegere koorden der kwasten hinderden wel eens bij het doen der handgrepen; de hand verwarde zich nu en dan er in. De man kan zeer goed het geweer overnemen zonder tegen zijne wingsten te stooten. Daarbij *kleedt de wingst zeer goed* [wij herinneren aan de vroegere tirailleur-compagnieën van het Nederlandsche leger] veel beter dan de tegenwoordige schouderbedekkingen. De man toont breeder en vierkanter geschouderd er door en krijgt meer taille. Ook

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

op donkerblauw, wij zien het aan onze blauwe huzaren, kleedt zeer goed..... Even lief als de Artillerie en Genie het rood is geworden als kleur van het wapen, een kleur waaronder zij zoo dikwijls hun leven hebben gewaagd, waaronder zoo vele van hen zijn gesneuveld, den heldendood hebben ondergaan, — even lief heeft de Indische Infanterie het lichtblauw. Deze kleur is voor haar ook eene traditiekleur Wanneer het niet om tactische of andere militaire redenen noodig is, dan moet men in een leger niet aan zaken tornen die schoone oorlogstradities bezitten en waaraan een wapen daarom gehecht is. Wij willen dan ook der Artillerie en Genie hare roode uitmonstering niet ontnemen — maar men late dan ook aan de Infanterie het lichtblauw. *Geel is de kleur van den haat!*[1]

Men moet de kleine zwakheden van het leger, zwakheden die toch zoo noodig zijn om het idealistische, het poëtische in het leger te onderhouden, meer eerbiedigen dan blijkbaar gedaan is bij de keuze van de uitmonsteringskleur voor de Infanterie.

In het weinig militaire Nederland schijnt men voor die zwakheden geen gevoel te hebben; men schijnt haar niet te begrijpen, misschien zelfs belachelijk te vinden. In zoo'n midden kunnen moeielijk goede militaire begrippen welig tieren, levensvatbaarheid hebben. — De Franschman is in hooge mate ontvankelijk voor de poëzie in het militaire; ware dit niet het geval, Napoleon zou nooit de groote daden hebben kunnen verrichten die de wereld zoo bewondert. — Alleen een Fransch-

---

kunnen de wingsten beter onderhouden worden dan de tegenwoordige kinderachtige schouderbedekkingen.

[1] Het geel is ook geen kleur van onze vlag, het is ook geen kleur van het Koninklijk Huis; het is eene kleur die aan Nederland vreemd is. De politie-oppassers in Indië hebben eene gele uitmonstering en worden daarom „*kanarievogeltjes*" genoemd. Niet lang zal het meer duren, of de Infanteristen zullen in tegenstelling van deze civiele „kanarievogeltjes" „militaire kanarievogeltjes" worden geheeten. Geen vleiende „nom de guerre."

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

man is in staat een boek te wrochten als »Le Soldat" van Ambert.

Men is, naar wij vernemen, van plan om de bereden officieren in Indië van laarzen te voorzien.[1] Wij keuren voor Indië het invoeren van laarzen ten zeerste af. Geen ondoelmatiger kleedingstuk kan er voor de tropen worden uitgedacht dan laarzen. Wanneer de voeten door de warmte zwellen, en dit geschiedt op marschen *al zeer spoedig*, dan gaan de passende laarzen knellen; dit knellen wordt hoe langer hoe ondragelijker — de laarzen laten zich dan alleen met zéér veel moeite uittrekken.

Toen wij te velde waren, voerden wij altijd mede een paar lange vetleeren laarzen, die *veel te wijd* waren; deze laarzen trokken wij op bivak des avonds, *bij slecht weder*, aan, en gingen er mede slapen, ten einde de beenen en de voeten zooveel mogelijk tegen de vochtige nachtlucht en regen te beschutten. — Nooit hebben wij er aan gedacht om er mede te paard te stijgen, of onze diensten te doen. Moesten wij te paard stijgen, dan werden de laarzen door slobkousen vervangen.

Als kleedingstuk in het garnizoen, kan, naar ons oordeel, de pantalon der bereden officieren blijven zoo als zij thans is; te velde en bij manœuvres echter zouden wij het dragen van eene korte pantalon, die slechts tot over de knie reikt, en waaraan op eene doelmatige wijze goed vervaardigde en goed om de kuiten sluitende slobkousen bevestigd zijn, verplichtend stellen. De slobkousen zijn te velde in Indië, zoowel voor den Infanterist als voor den bereden militair, een hoogst doelmatig kleedingstuk; zij kunnen voor het doel door *geen beter* worden vervangen.

Ook zouden wij wenschen dat, althans aan den Europeaan, buiten de groote en kleine tenue, nog eene kazerne tenue, van donkergrijs keper, dat zich goed laat wasschen, werd uitge-

[1] Wij hebben in Den Haag hoofd-officieren uit Indië met verlof in uniform met laarzen aan gezien.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

reikt. Die tenue zou moeten bestaan in mouwvest en wijde pantalon. De uitgaven hiervoor zullen niet groot zijn, daar deze tenue eenigermate in mindering kan strekken van de kleine tenue.

Hierboven zeiden wij dat aan de Inlanders schoenen moeten worden uitgereikt. Dit zou een maatregel zijn die het leger zeer ten goede komt. Uit het dragen van schoenen door de Inlandsche militairen zullen ongetwijfeld groote tactische voordeelen voortvloeien; ook zal het dragen van schoenen het dienstnemen van geschikte Inlanders *zeer bevorderen*, daar toch het dragen daarvan de positie van den soldaat in het oog van het volk, dat op bloote voeten loopt, in *geen geringe mate zal verhoogen.*

Naar wij vernemen is dan ook het plan gevormd om aan de Inlandsche militairen schoenen uit te reiken, en, zoo hooren wij, wordt er nagegaan in hoeverre zij met succes schoenen kunnen dragen. *Dat de Inlanders met succes schoenen kunnen dragen, kan niet onbekend zijn.* Hoe dikwijls worden door officieren van gezondheid aan Inlandsche militairen, die zeere voeten hebben, certificaten uitgereikt om hen een paar schoenen te verstrekken! Zoo worden op plaatsen waar berri berri heerscht, de Inlandsche militairen van schoenen voorzien.[1] Aan de Amboineesche militairen worden, al hebben zij nooit op schoenen geloopen, *zoodra* zij in dienst treden, schoenen uitgereikt; deze schoenen trekken zij onmiddellijk aan en doen daarmede met succes al hunne diensten.

Beweert men, dat de Amboineezen ook in het burgerlijk leven schoenen dragen, dan moeten wij dit beslist tegenspreken. Zij oopen, evenals de gewone Inlanders, steeds op bloote voeten; over het algemeen zijn zij te arm om zich schoenen aan te schaffen. Enkele gegoeden kan men te Amboina, Saparoea enz., wanneer zij bijv. naar de kerk gaan, schoenen zien dragen; de zeer gegoeden echter dragen voortdurend schoenen. *Deze*

---

[1] Wij weten niet of dit op Atjeh, tijdens de berri-berri daar zoo heerschte, ook plaats had.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

worden echter geen soldaat. Zij, die in dienst treden, zijn gewoonlijk *zeer arm en hebben nooit schoenen gedragen; en toch* dragen zij die wanneer zij in dienst zijn met *succes*, weinig hoort men dat zij door het dragen van schoenen pijn aan de voeten hebben.

Wil men echter hierin zeker van de zaak zijn, dan moet men, alvorens aan de Inlanders schoenen uit te reiken, eerst goed rekening houden met den vorm hunner voeten. Zoo zijn, daar zij altijd barrevoets geloopen hebben en wel van geslacht tot geslacht, hunne voeten in evenredigheid tot de lengte zeer breed, veel breeder dan die van den Europeaan, en sluiten hunne teenen om dezelfde reden meestal niet aan elkander. Bij het vervaardigen der schoenen ten hunnen behoeve, zal hiermede *goed* rekening moeten gehouden worden.

Is men eenmaal er toe overgegaan om aan de Inlanders schoenen te verstrekken, dan moet hun ook eene voldoende hoeveelheid paren schoenen worden uitgereikt, want dan geldt ook voor hen het spreekwoord: »sans chaussures pas d'infanterie, pas de marches." — Derhalve, in 's Hemels naam geen halve maatregelen, zooals helaas! in Indië in militaire zaken maar al te dikwijls geschiedt.

De grootste der veldheeren, Napoleon I, hield voortdurend zijn aandacht gevestigd op het schoeisel zijner legers, hij wijdde daaraan de grootst mogelijke zorg. »La chaussure répond aux intentions de sa Majesté," zoo schreef hem Maarschalk Davout, tijdens den veldtocht van 1806, *te midden der grootste beslommeringen van allerlei aard.*

Zoo het Indische leger naar onze inzichten georganiseerd, gekleed, gevoed en behandeld wordt, zullen de jaarlijksche legeruitgaven zeker grooter zijn dan thans het geval is; echter niet zooveel grooter als na vluchtige kennisname onzer voorstellen misschien ondersteld wordt, daar tegenover grootere uit-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

gaven, belangrijke bezuinigingen kunnen gesteld worden. — Zoo zullen de jaarlijksche uitgaven ten behoeve der Europeanen van handgelden, soldijen, gagementen, reizen van Nederland naar Indië en terug, reizen binnen den Archipel zeer verminderen. Daar het leger alsdan jaarlijks een veel kleiner contingent Europeanen zal noodig hebben dan thans het geval is, zal dit bezuinigingscijfer zeker niet gering zijn.

Let men op de omstandigheid, dat — bij aanneming van onze voorstellen — aan *zoo vele* Europeanen veel betere vooruitzichten zullen worden geopend, zij doelmatiger gekleed, beter gevoed en behandeld zullen worden, dan zal men wel willen toegeven, dat het aantal mutatiën hierdoor beduidend zal verminderen, vooral ook wanneer door de veel verbeterde positie[1] *Europeanen van veel beter gehalte, een over het algemeen gezonder categorie van Europeanen*, zich voor den Indischen dienst zullen engageeren. — Ook zou men de bepaling kunnen maken, dat aan Europeanen bij engagement slechts de helft van het handgeld wordt gegeven van wat zij thans ontvangen, en dat het kader, omdat zijne vooruitzichten zooveel beter zijn, bij reëngagement geen premie meer ontvangt.

Ook zou men voor de aflossingen der troepenafdeelingen der Indische brigade oorlogsschepen kunnen benutten, en zouden, wanneer de gelegenheid zich daartoe aanbiedt, de gewone aanvullingen van Europeanen ten behoeve van het leger in Indië door oorlogsschepen kunnen overgebracht worden. — Ook dit zou tot mindere uitgaven voor transportkosten voeren.

Zoo als wij in onze geschriften hebben doen uitkomen wenschen wij dat het legercommando — waartoe wij den Generalen staf en de Intendance rekenen — beter worde georganiseerd dan nu het geval is.

De Infanterie wenschen wij te organiseeren, de beide bataljons der Europeesche brigade daaronder begrepen, in:

---

[1] Raadpleeg onze geschriften, voornamelijk „De Indische Infanterie."

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

veldbataljons, lichte veldcompagnieën, gewestelijke bataljons en compagnieën, plaatselijke bataljons [1] en een Instructie-bataljon; bij deze troepenafdeeling sluiten zich in geval van oorlog met een buitenlandschen vijand, (zoo goed mogelijk reeds in tijd van vrede georganiseerd) volkswapeningen aan [2].

De Infanterie moet volgens onze organisatie veel sterker zijn dan thans. De daaruit voortvloeiende meerdere kosten zullen ook eenigermate gedekt worden door de supprimeering van:
het garnizoensbataljon in de 1e militaire afdeeling met het detachement te Patjitan;
de garnizoens-compagnie van Bantam;
de drie depôt-bataljons op Java en die op Sumatra.
de 57 detachementen Pradjoerits, en
de schutterijen, benevens, op
Madura, de Barisans.[3]

Ook wenschen wij de Cavalerie veel sterker te maken dan zij thans is.[4]

Ons is de verregaande onkunde, het geheele gemis aan esprit militaire, die de oorzaken moeten geweest zijn dat de Cavalerie van het Indische leger zoo verminderd is geworden, altijd raadselachtig voorgekomen. Er stond, toen deze vermindering plaats had, een zeer kundig opperofficier aan het hoofd van het Indische leger. Deze opperofficier heeft ongetwijfeld zijne bezwaren tegen deze vermindering ingebracht, en zekerlijk met klem en groote zaakkennis — en toch heeft zij plaats gehad. Blijkbaar is quand-même niet naar hem geluisterd. — De Cavalerie van het Indische leger vermeerderen, *dat zou logisch geweest zijn*; het ware hoogst gemakkelijk geweest uit een krijgskundig oogpunt de noodzakelijkheid daarvan aan te toonen. — Wanneer er dan toch met alle geweld be-

---

[1] Raadpleeg „De Indische Infanterie."

[2] Raadpleeg De verdediging van Java, eene studie.

[3] De Verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand, Blz. 79.

[4] Raadpleeg hetzelfde werk.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zuinigd had moeten worden, waarom dit dan niet op den civielen dienst gedaan, een dienst waarop zeker zonder eenig gevaar veel zou bezuinigd kunnen worden. Over dergelijke bezuinigingen, wanneer zij nu eenmaal noodig zijn, valt niet veel te zeggen. Hoogst roekeloos, zeer onoordeelkundig was het daarentegen om de vleugels van het leger, die toch reeds veel te kort waren om eene *voldoende* vlucht te hebben, nog meer te kortwieken..... Mag men niet aannemen, dat de toenmalige Regeering hierin hoogst ondoordacht heeft gehandeld, van krijgskunde niet het minste begrip had en daardoor in krijgskundige aangelegenheden *niet toerekenbaar* was, dan moet men wel aannemen, dat de gedachte Java ooit tegen een buitenlandschen vijand te verdedigen, *geheel* is opgeheven geworden.

Een leger, dat zonder of nagenoeg zonder cavalerie, tegen een even sterk of ongeveer even sterk leger moet oorlogen, dat voldoende van dit wapen is voorzien, kan met een blinde worden vergeleken die met een ziende *moet vechten van gelijke of ongeveer gelijke physieke kracht. Niemand zal in zoo'n gevecht aan de uitkomst twijfelen.*

»*En résumé*, la conduite des opérations repose sur la con»naissance — *en temps utile* — de la situation par rapport à »l'ennemi, *sur le renseignement*, par suite, *sur la cavalerie*....

. . . . . .

»Sans service de sûreté et surtout sans cavalerie, une armée »marcherait en aveugle; elle devrait toujours être prête pour »le combat, concentrée, bivouaquée, sur le qui-vive!..... »Elle ne résisterait pas et fondrait à vue d'oeil..... *Tout re»pose donc sur le service de sûreté: l'emploi et le ménagement »des forces.*"

. . . . . .

Le service de sûreté *renseigne*, *couvre et protége* [1].

---

[1] Le colonel L. Maillard. Eléments de la guerre.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Daar uit een strategisch oogpunt de beteekenis van de cavalerie aanmerkelijk is vermeerderd, zoo heeft deze uitspraak nog eene hoogere waarde dan voorheen.

De Indische cavalerie zoodanig te vermeerderen, dat zij geheel aan de behoeften van een oorlog tegen een buitenlandschen vijand zal kunnen voldoen, zal wel niet mogelijk zijn; in elk geval moet het aantal eskadrons vermeerderd worden, want zooals zij thans is georganiseerd, zal zij in geval van oorlog tegen een buitenlandschen vijand, in *het geheel niet* aan de behoefte voldoen.

»Actuellement," zoo beweert kolonel MAILLARD terecht, »avec »la poudre sans fumée, il ne faut pas compter qu'une petite »troupe de cavalerie puisse »reconnaître" à fond, pénétrer jus»qu'au gros de l'ennemi, sans le secours des autres armes." [1]

Al zou het aantal eskadrons der Indische cavalerie op het dubbel van het tegenwoordige aantal gebracht worden, toch zou het leger in een oorlog tegen een buitenlandschen vijand over geen voldoende cavalerie kunnen beschikken, en bij zijne verkenningen met cavalerie-afdeelingen van slechts geringe sterkte moeten ageeren; [2] de cavalerie zal daarom, ten einde den verkenningsdienst naar behooren te kunnen verrichten, zoodanig te verrichten, dat zij zooveel mogelijk bij den vijand ziet wat zij wil zien, de hulp van lichte infanterie behoeven, die *voornamelijk* in het *marcheeren en schieten* [3] geoefend is, en dit te meer nog, omdat zij over geen rijdende artillerie kan beschikken. — Dit sluit daarom het gebruik van de lichte infanterie ook voor andere oorlogsdoelen niet uit. — Zeer onoordeelkundig zou het zijn zoo men beide wapens, cavalerie en lichte infanterie, aan elkander nagelde.

---

[1] Le colonel L. MAILLARD. Eléments de la guerre.

[2] Misschien verdient het aanbeveling om voor ordonnancedienst velocipedisten ter sterkte van 50 à 60 man *Europeanen* [onder bevel van een officier] te organiseeren.

[3] Raadpleeg onze geschriften over de verdediging van Java.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De cavalerie, die men in een eventueelen oorlog tegen een buitenlandschen vijand zoo noodig zal hebben, heeft men verminderd, terwijl men de veldartillerie, die men niet zoo noodig zal hebben, behouden heeft. — *Dit is hoogst zonderling!*

In de kleine marschcolonnes, die het Indische leger ook in geval van een zoodanigen oorlog slechts zal kunnen samenstellen, marschcolonnes die nooit veel sterker dan eene enkele divisie zullen wezen, waardoor ook het eventueele gevechtsfront *niet breed kan zijn, is geen artillerie noodig die in een korten tijd groote afstanden kan afleggen;* en dit te minder nog, omdat de artillerie gewoonlijk zoo veel mogelijk vóór in de marschcolonne zal ingedeeld worden. Zij hebben eene artillerie noodig die op marsch zoo min mogelijk ruimte inneemt,[1] die zich gemakkelijk over de smalste wegen zelfs over voetpaden kan bewegen, die zonder veel moeite over zeer bedekt terrein [rimboe] kan verplaatst worden en die zoo noodig op de moeielijkste terreinpunten in batterij kan worden gebracht. — *Aan deze voorwaarden kunnen alleen bergbatterijen voldoen.*

»L'artillerie forme la charpente fixe de la ligne de bataille; »plus-tôt cette charpente sera fortement constituée, plus rapide»ment le commandant de la colonne sera maître du terrain sur »lequel il veut combattre, et plus rapidement aussi il se consti»tuera une basse solide pour couvrir son deploiement et gêner »celui de l'ennemi."[2]

In de meeste gevallen zal het derhalve geraden zijn de geheele beschikbare artillerie *zooveel mogelijk* vóór in de marschcolonne in te deelen. Heeft men nu alleen bergartillerie, en maakt zij om in stelling te komen zoowel van voetpaden als van

---

[1] De veld-artillerie neemt eene veel grootere ruimte in de marsch-colonne in dan de berg-artillerie; ook is de veld-artillerie een veel kostbaarder wapen dan de bergartillerie. Raadpleeg hetgeen wij aangaande deze aangelegenheid gezegd hebben in ons geschrift: „De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand" blz. 81 en volgende.

[2] Le colonel L. Maillard. Eléments de la guerre.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

wegen gebruik, schuwt zij daarvoor zelfs het vrije veld niet, dan zal zij gewoonlijk geen groote afstanden behoeven af te leggen om op de geschiktste punten in batterij te komen, althans niet zoodanige afstanden, dat daarvoor snelle gangen noodig zijn. Behoudt men echter ook de veldartillerie, dan zal deze natuurlijk in het gevecht in verband met de bergartillerie moeten ageeren, maar daar de bergartillerie zich gemakkelijker over verschillende terreinsoorten kan bewegen dan de veldartillerie, zoo zal het dikwijls gebeuren dat de laatste haar vuur *niet* zoo vroeg zal kunnen openen als de eerste, daar zij dikwijls alleen door een *omweg* het punt zal kunnen bereiken alwaar zij naast de bergartillerie in stelling moet komen.

Men zal moeten erkennen, dat wat den afstand betreft waarop de artillerie voor het eerst haar vuur zal moeten openen, de bergartillerie ook daarin aan alle eischen kan voldoen, en dit te meer nog, wanneer het vernielingsvermogen van het schot, door invoering van projectielen met brisante springmiddelen gevuld, grooter is geworden.

Le terrain limite généralement l'emploi du canon à 3,500—3,000 mêtres; or la portée extrême de l'arme est de 6,000—8,000 mêtres.[1] — In Europa, waar zulke kolossale legers tegen elkander zullen ageeren, wordt het artillerievuur op ongeveer 3.500 meters geopend, zonder daarom nog het vuur op verderen afstand uit te sluiten. — Men moet echter niet vergeten, dat zeer groote legers, door hunne grootere diepte en de groote afstanden die de achterste troepen moeten afleggen om van achteren naar voren te komen, *een veel grootere* »zone de manoeuvre" noodig hebben dan kleine legers; derhalve »objecten" aanbieden die ook op zeer verre afstanden moeten kunnen beschoten worden; »rien n'empêche d'utiliser la grande portée du canon à travers les échappées de vues lointaines sur de gros objectifs[2].

Een zeer klein leger daarentegen, een leger, zooals wij op

[1] Le colonel L. Maillard. Eléments de la guerre.

[2] Le colonel L. Maillard. Eléments de la guerre.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Java bij een oorlog tegen een buitenlandschen vijand zullen hebben, heeft geen zoo groote »zone de manœuvre" noodig; zoo'n leger zal uit eene geringe diepte spoedig tot het gevecht opgemarcheerd zijn; groote objecten, die op zeer verren afstand kunnen en moeten beschoten worden, zullen zich zelden aanbieden. Ook zullen zeer kleine legers elkander *al dadelijk* op veel korteren afstand naderen dan zeer groote legers; bij kleine legers zijn de veiligheids- en verkenningsdienst niet zoo ver vooruit geschoven als bij de groote legers. Hebben wij nu een bergartillerie waarmede van ± 2500 tot 3000 meters een *zeer werkdadig* vuur kan worden geopend, dan bezitten wij daarin eene artillerie die, wat haar ballistisch vermogen betreft, aan alle eischen kan voldoen die haar in Indië gesteld kunnen worden. Evenzoo kan het uit een tactisch oogpunt niet oordeelkundig genoemd worden, twee soorten veldartillerie er op na te houden, *wier vermogen niet gelijk is en die toch naast elkander moeten strijden, en waaraan derhalve dezelfde tactische eischen moeten gesteld worden.* De eene geschutsgroep zal haar vuur dan kunnen openen, wanneer de andere geschutsgroep nog moet zwijgen, de eene zal haar vuur nog kunnen onderhouden, wanneer dit voor de andere onmogelijk is geworden; of wel, de eene geschutsgroep zal op punten in batterij kunnen worden gebracht, waar de andere haar niet zal kunnen volgen. — Deze en nog zooveel andere oorzaken zullen alsdan de eenheid van handelen en leiding belemmeren [1].

In onze brochure: »De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand" stelden wij voor: om, met supprimeering van

[1] Bij terugtochten is het zeker een groot voordeel wanneer men over een artillerie kan beschikken die zich snel kan terugtrekken, snel eene achterwaartsche stelling kan innemen, — en dit zal eene goede veldartillerie *misschien soms* [lettende op de Indische terreinen] sneller kunnen doen dan de bergartillerie.

Maar wat heeft men daaraan wanneer slechts de helft der beschikbare artillerie veldartillerie is? Men zou, om daaraan wat te hebben, de veldartillerie aanmerkelijk moeten vermeerderen met gelijktijdige vermindering van de bergartillerie; maar dit is om vele andere, meer afdoende redenen, niet raadzaam.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de veldartillerie en al het bestaande vesting- en positie-geschut, zoowel op Java als in de Buitenbezittingen, met uitzondering van dat van Sumatra's Westkust [1],

Het aantal der bergbatterijen aanmerkelijk te vermeerderen en daaraan eenige mortierbatterijen toe te voegen. De bezuinigingen, die hieruit voortvloeien, zullen ongetwijfeld grooter wezen dan de kosten tot vermeerdering van het aantal bergbatterijen en de toevoeging daaraan van mortierbatterijen.

Zoo ook hebben wij voorgesteld om, met wijziging der organisatie van het tegenwoordig bataljon mineurs, twee bataljons pioniers op te richten.[2] Dit zal ongetwijfeld tot veel grootere jaarlijksche uitgaven voor het wapen der genie aanleiding geven; aan den anderen kant zullen daarentegen op dit wapen bezuinigingen te maken zijn, die, zoo al niet geheel dan toch voor een groot deel deze meerdere uitgaven zullen dekken. Het korps genie-officieren zou misschien eene vermindering kunnen ondergaan, door het minder bemoeienis te geven met het bouwen van kampementen, officiers-woningen, kazernes, versterkingen tegen Inlandsche vijanden enz. — Op de Buitenbezittingen zouden bouwwerken, versterkingen tegen Inlandsche vijanden, ja alles wat thans daar tot de genie behoort, aan het toezicht van het wapen kunnen onttrokken en overgebracht worden bij het Gewestelijk Commando,[3] waaraan een kapitein of luitenant der Infanterie kan worden toegevoegd.[4] Voorstellen, projecten, begrootingen enz, worden

---

[1] De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand, blz. 91. Wij wenschen voor Java een geheel ander soort van positie-geschut dan het bestaande. — Raadpleeg hetzelfde geschrift.

[2] Raadpleeg: De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand.

[3] De geniedienst op de buitenbezittingen is zoo eenvoudig dat voor dien dienst waarlijk geen militaire ingenieurs noodig zijn. Het bestaat voor het grootste gedeelte in zeer eenvoudige bouwwerken, [civiele bouwkunde] en versterkingen tegen Inlandsche vijanden.

[4] Voor een uitgestrekt gewest, zooals bijv. Sumatra's Westkust, dat een groot

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

alsdan door het Gewestelijk Commando in gereedheid gebracht en het Legercommando, afdeeling generale-staf, rechtstreeks ter goedkeuring aangeboden. De werkzaamheden van het wapen der genie zouden zich dan nog maar alleen tot genie-aangelegenheden op Java en het commando der pionierkorpsen bepalen. Ook zouden er misschien op het jaarlijks gewoon onderhoud en het korps geniewerklieden aanmerkelijke bezuinigingen te maken zijn. — Wanneer de versterkingen tegen Inlandsche vijanden niet meer met artillerie zullen bewapend zijn,[1] zullen deze veel eenvoudiger kunnen worden ingericht, en daardoor aan daarstelling en onderhoud minder kosten.[2] — Allicht zijn er nog meer bezuinigingen te maken, die het oprichten der voorgestelde bataljons pioniers — in een oorlog tegen een buitenlandschen vijand *zoo hoog noodig* —, mogelijk maken.

Op het gevaar en de rampen, die er uit kunnen voortvloeien zoo het leger in een oorlog tegen een buitenlandschen vijand over geen voldoende middelen tot verpleging van gewonden en zieken kan beschikken, hebben wij gewezen.[3] Gemotiveerde voorstellen tot aanvulling en verbetering in deze, zijn zoo omvangrijk en eischen zooveel voorafgaande studie, dat wij ons hier daarvan zullen onthouden; wij herhalen echter, dat, zoo men eventueel het bezit van Java ook aan een buitenlandschen vijand wil betwisten, het *hoog noodig is*, dat ook op deze aangelegenheid de aandacht gevestigd worde, en verbeteringen en aanvullingen niet te lang op zich moeten laten wachten.

---

garnizoen heeft, zullen tenbehoeve van den zoogenaamden geniedienst, misschien wel 2 of 3 officieren der Infanterie aan het gewestelijk commando moeten worden toegevoegd.

[1] Raadpleeg: De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand.

[2] Misschien kan het zijn nut hebben, om in sommige bentings aan de repeteergeweren een enkel snelvuurkanon, door Infanterie bediend, toe te voegen." De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand, blz. 91.

[3] Raadpleeg de Verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Al even slecht als met deze aangelegenheid is het met het transportwezen van het Indische leger gesteld. — In onze brochure, »De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand," zeiden wij daaromtrent o. m.: »Wanneer het, zoo al »niet onmogelijk, dan toch hoogst kostbaar zou zijn, reeds in »tijd van vrede de organen en het materieel voor den geregel»den transportdienst in tijd van oorlog beschikbaar te hebben, »zoo kan er niettemin reeds in tijd van vrede, zooal niet voor »de organen, dan toch wel voor het materieel van dien transportdienst veel verricht worden". [1]

Maar, ook voor de organen van den transportdienst zou reeds in tijd van vrede veel kunnen gedaan worden. — Zoo zoude het oprichten van een paar permanente koeliebataljons een *hoogst nuttige* maatregel wezen. Aan deze bataljons zoude, buiten het kader, eene sterkte kunnen gegeven worden van ± 800 man en elk bataljon behoorde in 8 compagnieën te worden ingedeeld.

In onze oorlogen tegen een Inlandschen vijand zouden deelen dezer bataljons, zoo noodig versterkt door vrije koelies of dwangarbeiders, voor het verrichten van de gewone koeliediensten kunnen gebezigd worden, terwijl in een oorlog tegen een buitenlandschen vijand uit deze bataljons het noodige opzicht personeel [mandoers], ter begeleiding der munitie-colonnes, vivrescolonnes enz., zoude kunnen getrokken worden.

Deze bataljons moeten even als de andere korpsen van het leger een uniform hebben en onder militaire tucht staan. — Zij zullen, voor zoover dit noodig is, geoefend moeten worden in het in rei en gelid marcheeren, het pakken en dragen van vrachten enz. enz.

Ten einde de uitgaven en moeite aan deze bataljons ten koste gelegd reeds in tijd van vrede eenigermate te vergoeden, zouden zij compagnie's of korpsgewijze, naar de behoefte, de be-

[1] De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand, blz. 99.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hulpzame hand kunnen bieden bij het aanleggen van wegen en spoorwegen, bij het bouwen van kampementen, bruggen en andere publieke werken, het opwerpen van tijdelijke werken, veldwerken enz. De militaire oefeningen en tucht dezer korpsen mogen echter door het assisteeren bij deze werkzaamheden niet verwaarloosd worden noch zelfs daaronder lijden.

Wie getuige geweest is, hoe wanordelijk dikwijls de gedurende eene expeditie bij den troep ingedeelde koelies marcheeren, en daardoor tot belangrijke verlengingen in de marschcolonne en oponthouden aanleiding geven, die niet dan schadelijk zijn, zal voorzeker ook daarom het oprichten van permanente koeliebataljons zeer toejuichen, want alleen door daarbij goed gedrilde en aan orde en tucht gewende koelies in te deelen, zal het mogelijk zijn om bij eene colonne voor den vijand, deze in den oorlog zoo schadelijke verlengingen en oponthouden te voorkomen. — Moet de soldaat koelbloedig en dapper wezen, ook de koelie, die bijna even groote kansen heeft door een kogel getroffen te worden als hij, zal deze eigenschappen in meer of mindere mate moeten bezitten.

Dewijl door het invoeren van repeteergeweer en klein kaliber kogel het munitieverbruik nog veel grooter zal zijn dan tot nu toe reeds het geval was, zal men achter de gevechtslinie militair gedrilde koelies noodig hebben, die, onder toezicht van mandoers, voor de munitie-aanvulling zorg dragen, en daartoe van doelmatig ingerichte zakken voorzien moeten worden.

Aan den eenen kant is het Indische leger te weelderig ingericht, terwijl het aan den anderen kant nagenoeg aan alles gebrek heeft. Men kan wel zeggen, dat de geheele tegenwoordige legerorganisatie wetenschappelijken grond mist.

»C'est de l'ignorance et non du mauvais vouloir que découlent »presque toujours les erreurs humaines," zegt een geleerd Fransch schrijver. — Wanneer deze uitspraak over het algemeen waar is, wat moeten dan onze staatslieden, die beurtelings gedurende tientallen jaren deel van de Regeering hebben uitgemaakt, op

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

militair gebied *onkundig* zijn, daar toch het Indische leger, en dit nog wel zonder dat goede voorlichting ontbroken zal hebben, nu reeds ettelijke tientallen jaren in zijn *hoogst onvoldoenden* toestand voortbestaat.....

Door onze staatslieden wordt voorzeker op economisch gebied meer gewrocht dan op militair gebied. Mogen zij echter deze door denzelfden Schrijver gebezigde gulden woorden, *niet al te lang* in den wind slaan: »Il ne suffit plus d'être sage, il faut »être fort, il faut être prêt, et pour cela tendre l'oreille aux »bruits qui viennent des quatre coins de l'horizon."

Een onzer groote naburen neemt van jaar tot jaar met reuzenschreden in hoeveelheid van bevolking, in ontwikkeling, ook op militair gebied, in handel en nijverheid, in een woord, *in kracht* toe. — Zou daarin, wanneer wij niet op onze hoede zijn, *ook voor ons geen groot gevaar schuilen?* — Onkunde alleen, geheele onwetendheid van al hetgeen hieromtrent daar gedacht en geschreven wordt, kan daarop een ontkennend antwoord geven.

»Wij moeten ons verlangen duidelijk kenbaar maken dat wij »in geval van een oorlog »neutraal" wenschen te blijven, »dan zal er voor ons land en onze koloniën geen gevaar drei»gen" — zoo hooren wij dikwijls beweren..... Men vergete niet, dat om *neutraal te kunnen blijven* het bezit van *voldoende kracht* noodig is, dat zonder het bezit van voldoende kracht, de wil om neutraal te blijven niet *de minste waarde bezit!* Zeer terecht zegt dezelfde Schrijver: »L'homme ne saurait »vivre paisible sur le coin de terre où il est né, indifférent »aux convoitises de ses semblables, que des distances jadis in»franchissables, anjourd'hui presque nulles, séparent de lui."

Wij vreezen maar al te zeer, dat zoo wij, in Nederland zoowel als in Indië, onze strijdkrachten laten zooals zij thans zijn, of daarin *slechts onvoldoende* verbeteringen aanbrengen, nog in deze of de volgende eeuw een *politiek treurspel* zal worden afgespeeld waarin *Nederland* een der *hoofdrollen* zal vervullen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

— Is men dan de slechte tijden van het einde der vorige en het begin dezer eeuw *zoo geheel vergeten*, dat men maar niet wil begrijpen dat goede tijden in zóó slechte kunnen veranderen?.... De wereldgeschiedenis wordt steeds door dezelfde oorzaken beheerscht; dezelfde menschen met dezelfde hartstochten en gebreken van voorheen bevolken de staten en staan als volken tegenover elkander. De beschaving kan veel veranderen; de hartstochten der menschen uitdooven, hunne gebreken wegnemen, dat kan zij niet. — De oorlogen zullen daarom steeds de geesels der menschheid blijven, en een staat die niet voor den oorlog gereed is, zal vroeg of laat de wrange vruchten van zijne nalatigheid inoogsten, boete doen voor zijne *onvaderlandschlievende handeling!*

Oorlogskunst is de kunst die ons leert »hoe onze vrijheid te bewaren." Deze woorden, uit den mond van een veldheer der oudheid, zijn ook nu nog waar en zullen wel altijd waar blijven. — Maar wat heeft men aan de oorlogskunst, wat aan al het geleerde op onze militaire inrichtingen van onderwijs, wanneer de middelen onthouden worden om de daar opgedane krijgskennis, zoo de nood aan den man is, *naar eisch* toe te passen? De rechtsgeleerde, de ingenieur, de medicus enz, hebben hoop om in het leven dat hen wacht, het geleerde, *zoo noodig*, in volle toepassing te kunnen brengen..... Welke hoop kunnen echter, wanneer de militaire toestanden in Nederland en in Indië niet veranderen, onze kundige officieren hebben?....

De moeite, de inspanning, die van Nederland uit een militair oogpunt geëischt worden, zijn *voorzeker zeer groot*, het loon, het bewaren van hare vrijheid, is *voorzeker niet* minder groot en daaraan *meer* dan geëvenredigd. — *Een volk dat zijne vrijheid niet weet te bewaren ten koste van wat dan ook, is die vrijheid niet waard. — Zoo'n volk kan zonder schade voor de menschheid ten onder gaan, opgelost worden in een ander volk... het heeft lang genoeg geleefd!*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In ons geschrift »De Verdediging van Java, eene studie," zeiden wij. »Wil men Java goed, wil men het met succes kunnen »verdedigen, dan moet de Opperbevelhebber van het Leger over »een uitgebreiden deugdelijk geoefenden Generalen staf en Inten»dance kunnen beschikken. Zooals thans in Indië de Generale »staf en Intendance zijn georganiseerd, zijn zij geheel onvol»doende. Zij bestaan uit een veel te gering aantal officieren [1]."

Het naar behooren en op voldoende wijze organiseeren van den Generalen staf en de Intendance zal natuurlijk tot veel grootere uitgaven, dan thans voor deze diensten besteed worden, aanleiding geven. Tegenover deze meerdere uitgaven zullen echter, zoo de officieren van den Generalen staf worden opgeleid zooals wij in dat geschrift voorstelden [2], bezuinigingen kunnen gesteld worden, zooals o. a: De reizen in den Archipel en de traktementen der officieren, die te Batavia hun examen voor de krijgsschool moeten afleggen; de reizen van deze officieren van Java naar Nederland en terug, en hunne traktementen en kosten voor onderwijs.

Ook zoude, wegens de groote kosten die zulks na zich sleept en het misbruik dat daarvan nu en dan gemaakt wordt, het detacheeren over en weêr van officieren van beide legers moeten worden afgeschaft. Nu ziet men soms officieren, die meer dan veertig jaren oud zijn, van het Nederlandsche bij het Indische leger detacheeren, en Indische officieren, na ommekomst van hun verlof voor herstel van gezondheid, bij het Nederlandsche leger. Deze laatste officieren brengen 7 jaren in Nederland door, en kunnen in dien tijd dan vrij wat gemakkelijker hunne sporen voor hoofdofficier verdienen dan hunne kameraden in Indië van gelijke ancienniteit.

De officier van het Nederlandsche leger heeft voor zijne vorming al bitter weinig aan zijne detacheering bij het Indische leger; daartoe verschillen de militaire toestanden in Indië te zeer van

[1] De Verdediging van Java. Eene studie; blz. 162.

[2] De Verdediging van Java. Eene studie.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

die in Enropa. Wordt hij op jeugdigen leeftijd gedetacheerd, en blijft hij lang genoeg in Indië, bijv. 10 jaren, dan kan dit zeer zeker van gunstigen invloed op de vorming van zijn karakter zijn, waardoor zijne militaire waarde zal verhoogd worden; maar dit is slechts met enkelen het geval. — Ook zijn oorlogen tegen Inlandsche vijanden geen oefeningsplaatsen voor oorlogen tegen Europeesche vijanden. Hier in Europa vecht men met zijne gelijken, met een vijand even goed uitgerust, even goed geoefend als men zelf is, in Indië niet. In Indië vecht men tegen een, hoewel dikwijls dapperen, niettemin onbeschaafden vijand, die in kennis van krijgszaken, oorlogsgeoefendheid en uitrusting verre bij ons achterstaat. De oorlogen aldaar nemen daardoor van die in Europa *zeer afwijkende* vormen aan.

Zooals wij zeiden, de officier kan bij een langdurig verblijf in Indië zijn karakter vormen; hij kan zich door het aldaar bijwonen van expeditiën stalen, vermoeienissen, ontberingen en gevaar met kalmte leeren trotseeren. Dit alles is voorzeker niet te verwerpen, maar hoe weinigen van de uit Nederland bij het Indische leger gedetacheerde officieren gaan op expeditie, misschien nog geen 20 % of 30 % van het aantal dat zich laat detacheeren. De meesten blijven in het garnizoen, en leeren aldaar militaire toestanden kennen, waaraan zij voor hunnen Europeeschen dienst niet veel hebben. [1]

Wordt er nu, zooals wij voorstellen, eene Indische brigade georganiseerd, dan is het detacheeren van officieren, ten behoeve van hunne verdere vorming, van het Indische bij het Nederlandsche leger, ook niet meer noodig. Men plaatse dan bij die brigade zeer geschikte officieren, en geve dezen, wanneer zij in Nederland in garnizoen zijn, dezelfde gelegenheid om zich verder te vormen als tegenwoordig aan de uit Indië gedetacheerde officieren gegeven wordt.

[1] Wanneer er in Indië eene belangrijke expeditie wordt uitgerust, laat men dan, *voor den duur dier expeditie*, enkele officieren van het Nederlandsche bij het Indische leger detacheeren. Deze officieren deele men dan bij den staf der expeditie in.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Ook zoude men geschikte officieren der Infanterie, die hier te lande voor herstel van gezondheid met verlof zijn, of wegens ziekte naar hier worden gezonden, zoo hunne gezondheid dit toelaat [in geval van vacature] bij het gedeelte der brigade alhier kunnen indeelen. — Deze maatregel zou ook tot besparing van uitgaven aanleiding geven.[1]

Wanneer, zooals wij hebben voorgesteld,[2] de aspirant, bij zijne plaatsing op de inrichting van militair onderwijs, dadelijk zijne keuze op den Generalen staf kan bepalen, evenals een ander Artillerie of Genie kiest, en hij wordt voor dezen dienst goed onderlegd, hetgeen *ten behoeve van den Generalen staf dienst in Indië* even goed zal kunnen geschieden, als dit thans het geval is met den aanstaanden Artillerie- en Genieofficier, dan kan zijne verdere vorming *zeer goed* in Indië plaats hebben. De vorming van den Generalen stafofficier ten behoeve van een legertje als het Indische, dat, zoo onze voorstellen worden gevolgd, niet veel sterker dan ± 50,000 man[3] zal zijn, en op Java, in geval van een oorlog met een buitenlandschen vijand met ongeveer 30,000 man te velde zal staan, behoeft niet op dezelfde minutieuse wijze, door beproeven en nogmaals beproeven, te geschieden, als noodig is voor de officieren ten behoeve van den Generalen staf van legers die hunne strijders bij honderdduizenden tellen. Uit den generalen staf van zoodanige legers, moeten de opperbevelhebbers en raadgevers dier opperbevelhebbers getrokken worden, die legerkorpsen moeten aanvoeren ter

---

[1] Op de uitgaven ten behoeve van officieren en ambtenaren, die om gezondheidsredenen in een koel klimaat moeten verblijven, en daarom voor 2 en 3 jaren naar Europa worden gezonden, zijn ook nog wel bezuinigingen te maken. Deze oficieren en ambtenaren konden ook in plaats van naar Europa voor één jaar naar een koel bergklimaat worden gezonden, met een tractement gelijk aan $^2/_3$ van hetgeen zij in activiteit genieten. Dit zou zoowel voor de personen als voor den lande veel uitgaven besparen.

[2] Raadpleeg: De verdediging van Java. Eene studie.

[3] Over den geheelen Archipel verspreid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

sterkte van ± 50,000 man en legers ter sterkte van ± 200,000 man en meer, en voornamelijk ten behoeve van een aanvallenden oorlog, *dus een oorlog op vreemden bodem.* — Door ten behoeve van het Indische leger in deze min of meer de Duitsche methode te volgen, doet men het leger meer nadeel dan voordeel.[1] De Indische officieren voor den generalen staf bestemd, beginnen daardoor de daarvoor noodige studiën te laat,[2] en zijn eerst tot officieren die bij dien staf kunnen geplaatst worden gevormd, wanneer zij het grootste gedeelte van hunnen diensttijd achter den rug hebben.[3] De tijd, moeite en kosten aan hunne opleiding besteed, werpen bij velen geen voldoende vruchten af. Ook ontbreekt het bij de tegenwoordige wijze van opleiding bij velen aan tijd en gelegenheid om bij de verschillende wapens gedetacheerd te kunnen worden. Het detacheeren naar Nederland van deze officieren ten behoeve hunner opleiding, en het verblijf alhier om dezelfde reden van sommigen hunner, na reeds een paar jaar wegens ziekte met verlof te zijn geweest, kan niet bevorderlijk zijn om de noodige vastheid en eenheid

---

[1] In Duitschland huldigt men voor de meeste staatsbetrekkingen opvolgende vorming in den geest als dit aldaar voor de officieren van den Generalen Staf geschiedt. Voor een groot leger, zooals het Duitsche leger is, kan voorzeker geen betere methode van vorming voor den Generalen Staf worden gevolgd; *het min of meer volgen* van deze methode ter vorming van de officieren van den Generalen Staf van het Indische leger, moeten wij echter geheel afkeuren. Daarbij is in het geheel geen rekening gehouden met de militaire toestanden in Indië..... Een leger toch moet in al zijne inrichtingen den stempel dragen van zijne nationaliteit; — het Indische leger moet in al zijne inrichtingen *uitsluitend rekening houden met de militaire behoeften in Indië.*

[2] Men vergete niet, dat wij hier uitsluitend het Indische leger op het oog hebben en er uit onze beschouwingen geen gevolgtrekkingen voor kleine Europeesche legers te maken zijn.

[3] Men moet wel in aanmerking nemen, dat de diensttijd in Indië veel korter is dan in Nederland, en dat men aldaar spoediger leeft, dat wil zeggen spoediger oud is; ook beschouwen de meeste ambtenaren en officieren Indië niet als eene blijvende plaats, zij haken er steeds naar om op een zekeren leeftijd te repatrieeren. De meeste hunner die met pensioen terugkomen, hebben den vijftigjarigen leeftijd nog niet bereikt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van denkbeelden te geven aangaande de krijgsaangelegenheden van het te verdedigen land. — En dit toch is zóó noodig bij een korps generale stafofficieren.

Wanneer de aan de krijgsschool opgeleide officieren terugkeeren, hebben velen *voor Indië* reeds een vrij gevorderden leeftijd bereikt. Enkele dier officieren worden dan bij den generalen staf geplaatst, de overigen worden voor een korten tijd bij een ander wapen dan waartoe zij behooren gedetacheerd, òf gaan bij hun eigen wapen terug, om misschien later bij den generalen staf te worden geplaatst. Zij die hierbij geplaatst zijn, worden al dadelijk *aan het bureau vastgeklusterd*, en verrichten, zoo zij bij den generalen staf blijven, gedurende hun verderen diensttijd *nagenoeg* geen anderen arbeid meer dan *bureau arbeid;* of wel zij gaan, wanneer zij een hoogeren rang bereiken, als gewoon officier bij hun wapen terug, om misschien later weêr bij den staf van het leger terug te keeren.

Volgt men nu ons voorstel[1] en leidt men den aspirant-officier even als dit met de a. s. officieren der verschillende wapens geschiedt, dadelijk voor den generalen staf op, en benoemt men hem bij zijne bevordering tot officier, tot officier van den generalen staf, echter à la suite, om hem eerst difinitief bij dien staf te plaatsen, wanneer hij bij elk wapen ten minste een jaar met succes[2] heeft gediend, dan kan hij, zoo hij op zijn 22ste jaar officier is geworden, op ongeveer dertigjarigen leeftijd voor den generalen staf disponibel zijn.

Heeft nu de a. s. stafofficier, zonder tot een der wapens te behooren, een geruimen tijd bij elk wapen gediend, dan zal hij voorzeker goed geleerd hebben om het nut en de waarde van elk wapen naar behooren te schatten, en geen voorliefde

---

[1] Raadpleeg: De Verdediging van Java. Eene studie.

[2] Wij zeggen met succes, want voldoet hij niet door zijne diensten bij den troep, dan komt hij niet bij den Generalen Staf, maar wordt hij naar rang en anciënniteit bij een der wapens geplaatst waarvoor hij blijken gegeven heeft het meest geschikt te zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

voor het eene wapen boven het andere kunnen koesteren. Ook zal hij van den doorgebrachten diensttijd bij elk wapen aangename herinneringen behouden — elk wapen zal hem daarom lief zijn geworden. Is hij nu tot den hoogsten rang opgeklommen — want uit de generale staf-officieren zal men voornamelijk den Opperbevelhebber moeten kiezen, daar toch deze officieren door hunne studiën, door hun werkkring en hun dienen bij de verschillende wapens, zich het meest voor dien hoogen rang eigenen — dan zal men niet meer dat onverkwikkelijke bevoorrechten van het eene wapen boven het andere zien, bevoorrechtingen, die er toe leiden dat de verschillende wapens elkander minder waardeeren, ja dat deze waardeering geheel uitdooft.

Worden er nu in Indië veelvuldig goed geleide groote manœuvres, kadermanœuvres en generalen staf reizen gehouden,[1] en wordt het aantal der generale staf-officieren niet meer beperkt tot dat hetwelk op de verschillende bureaux werkzaam is, dan zal de officier voor dezen dienst bestemd, *zeer goed in Indië verder practisch gevormd kunnen worden.* — Men ziet *hoe goed* in Indië de officieren van den topographischen dienst voor hun werkkring gevormd worden.

Wij mogen niet uit het oog verliezen, welke soort tegenpartij wij in een oorlog met een buitenlandschen vijand tegenover ons zullen hebben. Deze tegenpartij zal, door den toestand waarin zij zich bevindt, misschien geen voldoend georganiseerden generalen staf bezitten, ook zal die staf op verre na niet over de terreinkennis en de kennis van den economischen toestand van het land kunnen beschikken, als waarover onze generale staf beschikt..... Wanneer wij onzen generalen staf, in het algemeen het legercommando, op de meest degelijke wijze organiseeren, dan kunnen wij bij eene verdediging van Java *veel op onzen aanvaller voor hebben.* Wij moeten derhalve zorgen,

[1] Ook moeten de generale staf-officieren zich *veelvuldig* op de kaart [krijgsspel] oefenen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

dat het legercommando geheel berekend is voor de taak die het in een eventueelen oorlog wacht; daarin ligt voor ons *eene groote kracht*, eene kracht, die de vijand *op verre na niet* in dezelfde mate kan bezitten.

Karakteristiek zijn de woorden van den Maarschalk von Moltke: »De toekomstige oorlog zal voornamelijk een oorlog zijn waarin »de veldheerkunst of de kunst van het bevelhebberschap, het »grootste aandeel zal hebben. Onze veldtochten en onze over»winningen hebben onze vijanden onderwezen, die thans in aan»tal van strijders, bewapening en moed ons evenaren. Onze »grootere kracht zal voortaan moeten gezocht worden in het »opperbevelhebberschap, in den grooten generalen staf. Die »kracht kunnen onze vijanden ons benijden, want die bezitten »zij niet....."

Geniën, groote talenten gaan door verwijdering, leeftijd, ziekten en dood ten onder; een goed georganiseerde generale staf waaraan men steeds de noodige zorg wijdt, blijft echter bestaan, ja zelfs ontwikkelt en verbetert zich mettertijd hoe langer hoe meer.

Niettemin moet ook het leger goed zijn; met een verwaarloosd en slecht georganiseerd leger zal het beste legercommando *niet veel* kunnen uitrichten. Wij hebben dan ook alleen maar willen betoogen, dat een goed bevelhebberschap met een klein goed leger *veel*, *veel* meer kan uitrichten, dan een middelmatig bevelhebberschap. Een goed leger onder eene middelmatige aanvoering, daalt al zeer spoedig af tot het peil waarop zijne aanvoering staat. Het Pruisische leger, onder Frederik de Groote, was in het laatst van den zevenjarigen oorlog veel slechter dan het Oostenrijksche, onder Maarschalk Daun. Frederik de Groote deed niettemin met zijn leger *nog veel*, Daun met zijn leger *nagenoeg niets.*

»*Le salut sera dans le commandement*[1], *il sera* aussi dans

[1] Wij cursiveeren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»l'armée, mais dans une armée instruite en vue de la guerre, »capable, par son aptitude au combat, sa solidité au feu et la »valeur de ses chefs, *de faire face aux situations les plus pé-»rilleuses.*" [1]

Ook de Intendance maakt een deel van het legercommando uit; wij zullen ons thans een oogenblik met haar bezighouden.

In ons geschrift »De Verdediging van Java, eene studie", zeiden wij: »De Intendanten, ook de Hoofd-Intendant, worden »uit de hoofdofficieren van den generalen staf gekozen,.....[2] De Intendance moet, naar ons oordeel, een branche zijn van den generalen staf; de Hoofd-Intendant moet rechtstreeks ondergeschikt zijn aan den Chef van den generalen staf.

Wij begrijpen niet hoe het mogelijk zal zijn, dat de Intendance van het Indische leger, zoo als zij thans is georganiseerd, in geval van een oorlog met een buitenlandschen

---

[1] Wij cursiveeren, Le colonel L. Maillard. Éléments de la guerre.

[2] De verdediging van Java, eene studie, bladzijde 164.

Wij kunnen niet verlangen, dat alle Intendanten den hoofdofficiersrang bekleeden. Het is voldoende dat zich daaronder slechts een gering aantal hoofd-officieren bevinden. De Hoofd-Intendant behoeft geen hoogeren rang te hebben dan dien van luitenant-kolonel. Het korps zou kunnen bestaan uit: een luitenant-kolonel, enkele majoor-intendanten en kapitein-intendanten; de titel van onder-intendant is overbodig.

Een commandeerende behoeft, wanneer hij slechts kapiteins, luitenants en verdere militairen commandeert, geen hoogeren rang te hebben dan dien van majoor; heeft hij ook een of meer majoors onder zich, dan geen hoogeren rang dan dien van luitenant-kolonel.

Van dit beginsel uitgaande, zouden er in het Indische leger te veel luitenant-kolonels zijn, en zouden vele luitenant-kolonelsplaatsen door majoors kunnen vervuld worden. Om hierdoor de promotie niet te stremmen, zoude men het pensioen van majoor kunnen verhoogen, en geschikte majoors bij pensionneering den luitenant-kolonelsrang kunnen toekennen. Men geve dan den majoor bijv. twee en dertig honderd gulden 's jaars pensioen en den luitenant-kolonel, zooals thans reeds het geval is, vijf en dertig honderd gulden. Deze maatregel zal tot eenige bezuiniging voeren.

Vele hooge rangen vermeerderen niet in het minst de waarde van een leger en *daarom alleen moet het te doen zijn.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

vijand, aan al hare *belangrijke verplichtingen* zal kunnen voldoen. Deze Intendance is aan hare bureaux *gekluisterd*, en wordt met werkzaamheden overstelpt, die zeer goed aan eenvoudige administrateurs kunnen worden overgelaten. Deze arbeid neemt voornamelijk hare werkkrachten in beslag; tijd voor meer essentieele intendance werkzaamheden, als het zich *geheel op de hoogte stellen* van den economischen toestand van het land met al zijne vertakkingen, en het daaruit samenstellen van duidelijke en vooral volledige statistieke tabellen met uitvoerige aanteekeningen, zal slechts in zeer onvoldoende mate overblijven. En al zou de Intendance met haren tijd weten te woekeren, en ook nog voor deze werkzaamheden tijd over hebben — wat wij echter ten zeerste betwijfelen — dan zal zij die toch niet *naar behooren* kunnen verrichten. — Om die naar eisch te kunnen verrichten, mag de betrokken persoon niet van den ochtend tot den avond met werkzaamheden van zuiver administratieven aard worden lastig gevallen. Dit ontneemt hem niet alleen den noodigen tijd voor dien arbeid, maar bederft ook daarvoor zijn geest, maakt hem voor dien arbeid ongeschikt. Hij wordt door al die administratieve werkzaamheden veel te veel uitsluitend administrateur, verliest zijn wetenschappelijk cachet, om wellicht te eindigen met een man van kleine zaken, een kleingeestige te worden. En een Intendant vooral, mag niet kleingeestig zijn; het beoogen van het heil van het leger en daarmede het heil van den oorlog, moet zijn voornaamste drijfveer tot handelen zijn; daarvoor moet hij *veel*, soms *zeer veel* op zijne verantwoording durven nemen. Zuinig zijn, wanneer de behoefte van het leger daaronder lijdt, moet hem vreemd blijven.

Voor het goed verrichten der werkzaamheden die wij voor den Intendant noodig achten, is vooral plaatselijk onderzoek een vereischte. De Intendant moet zelf kunnen zien, zelf kunnen onderzoeken; voor een werk dat naar informatiën is opgebouwd, dat naar andermans werk is gecompileerd, kan hij niet, ten opzichte der volledigheid en juistheid der gegevens,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ten opzichte der vertrouwbaarheid, verantwoordelijk gesteld worden.

De Intendant moet een werk leveren dat geheel zijn werk is, zijne eigene gedachten, zijn eigen geest, zijn esprit militaire, moeten daarin nedergelegd zijn. Door hem moet aan den Generalen staf een werk geleverd worden, waarop deze, reeds in tijd van vrede, voor de mogelijke gevallen in den oorlog, met het *volste* vertrouwen zijne strategische combinatiën kan gronden. — Ook zal de Intendant zijn werk, evenals dit voor een terreinkaart noodig is, steeds moeten bijhouden, corrigeeren, aanvullen enz.

Nauwkeurige kennis van het land, zoowel uit een topographisch als economisch oogpunt, is een van de *voornaamste vereischten* om het goed te kunnen verdedigen; eerst na zoodanige kennis zal de Generale staf, van verschillende onderstellingen uitgaande, op een *goede basis* steunende operatie-ontwerpen kunnen vaststellen. Zulke operatie-ontwerpen moeten, voor zoo ver dit kan, reeds in tijd van vrede gereedliggen. Chef van den Generalen staf en Hoofd-Intendant moeten derhalve *te zamen arbieden;* de eerste moet *steeds* over den laatsten kunnen beschikken. Het is daarom dat wij wenschen, dat de Hoofd-Intendant rechtstreeks ondergeschikt worde gesteld aan den Chef van den Generalen staf, en de officieren der Intendance uit den Generalen staf gekozen worden.

Een centraal Intendance-bureau, deel uitmakende van de afdeeling Generale staf, waarvan de Hoofd-Intendant chef is, regelt de werkzaamheden der Intendanten en ontvangt hunne rapporten. — Voor Java is aan elken Intendant, voor zijne onderzoekingen, een zeker aantal bepaalde Residentiën aangewezen; ter vervulling van dezelfde taak, moet elke Buitenbezitting één of méér Intendanten hebben. — Overplaatsingen mogen hier zoo min mogelijk geschieden. — Aan elke expeditie moet zoo mogelijk een officier der Intendance deelnemen.

Aan het hoofd der administratie van het Leger zouden wij

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

een »hoofdadministrateur," met den rang van Luitenant-Kolonel, wenschen te plaatsen.[1]

In tijd van oorlog is de administratie ondergeschikt aan de Intendance; in tijd van vrede kunnen zij echter van elkander gescheiden zijn. Niettemin moet de Intendance bevoegd blijven om, door betamelijk onderzoek, zich op de hoogte te houden der administratieve aangelegenheden van het leger. Om dit onderzoek mogelijk te maken, zal de administratie verplicht zijn om *steeds bereidwillig*, zonder naar het waarom te vragen, aan alle door de Intendance gevraagde inlichtingen te voldoen.

Om een oorlog met een buitenlandschen vijand te kunnen voeren, moeten wij ook zorgen dat, ten behoeve van het leger, op Java steeds over de noodige rij- en trekpaarden kan worden beschikt. — Thans worden voor het leger steeds overwalsche paarden aangekocht; die bronnen zullen echter in oorlogstijd niet blijven vloeien. Evenzoo is het gesteld met de muildieren ten behoeve van de bergartillerie, die wij meest uit China ontvangen. Wat de muildieren betreft, begrijpen wij niet, dat na de treurige ervaringen op Atjeh omtrent deze dieren opgedaan, zij nog steeds bij de artillerie gebruikt worden. Wij gelooven, dat het noodig is om deze dieren door geschikte draagpaarden te vervangen. Wanneer op Atjeh de muildieren met een last [gevulde munitiekistjes] op hunnen rug door natte sawahvelden moeten trekken,[2] hetgeen op Java in elke soort oorlog toch wel kan plaats hebben, dan gaan zij eenvoudig liggen, en zijn niet te bewegen op

[1] Er zullen derhalve buiten de luitenant- en kapitein-kwartiermeesters ook majoor-kwartiermeesters moeten zijn. Op de verificatiebureaux, alwaar thans de majoor en Kapitein-Intendanten als chef de bureau optreden, zullen alsdan de majoor- en kapitein-kwartiermeesters als zoodanig fungeeren.

[2] Wij deelen hier de ondervinding mede, die wij van de muildieren op Atjeh hebben opgedaan. Het is mogelijk dat de tegenwoordige muildieren beter zijn dan de toen op Atjeh in gebruik zijnde; na de opgedane treurige ondervinding, nog zooveel vertrouwen in die dieren te stellen, is ons onverklaarbaar.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

te staan voordat de kistjes van hunne schouders worden gelicht. — Ook zijn deze dieren niet gemakkelijk in de behandeling, zij slaan dikwijls en zijn soms onwillig,

Om het leger op Java steeds van de noodige paarden te voorzien, is, in de omstandigheid waarin wij ons op dat eiland bevinden, het oprichten van oordeelkundig beheerde gouvernements-stoeterijen het beste middel.

Verschillende landen van Europa hebben stoeterijen, die met veel succes arbeiden. Waarom zouden wij die op Java ook niet kunnen hebben? Duitschland o. a. beschikte in 1883 over 15 remonto-dépôts, die over het geheele land verspreid zijn.

»Ces établissements sont installés sur de vastes propriétés »appartenant à l'Etat et louées à l'Administration des domaines; »leur contenance totale est de 21.000 hectares en chiffres ronds. »Le sol de ces propriétés est généralement de peu de valeur; »le plus souvent sablonneux." (Remonte de l'armée allemande.)[1] — Woeste gronden zijn er op Java genoeg waarvan de Regeering voor stoeterijen gebruik zou kunnen maken.

Worden deze hoog noodige stoeterijen op Java opgericht, dan zouden wij haar onder het toezicht wenschen te plaatsen der Intendance, ondersteund door de noodige cavalerieofficieren, paardenartsen en verder personeel.

Men zal ons misschien tegenwerpen, dat onze eischen ten behoeve van het leger overmatig groot zijn. Dat de eischen ten behoeve van een leger, dat gedurende 80 jaren geen ingrijpende verbeteringen heeft ondergaan om op de hoogte van zijn tijd en daarmede voor de taak berekend te zijn, die het eventueel moet gesteld worden, overmatig hoog moeten zijn, *is zeer natuurlijk*. — Het goed organiseeren van het Indische leger zal den Lande eenige millioenen kosten, terwijl de jaarlijksche uitgaven voor dat leger, dan zeker met een paar millioen guldens vermeerderd zullen moeten worden; ook eene

[1] M. De Cornette, directeur de l'administration des haras en France.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

verbetering der Marine in Indië, *[de Indische wateren zullen o.a. met goed ingerichte snelvarende torpedobooten moeten bezaaid worden]* en daarmede gepaard gaande meerdere uitgaven voor dat wapen, zal met deze betere organisatie van het leger hand aan hand moeten gaan..... *Hier is echter maar de vraag: zijn de Koloniën ons zooveel waard?* Wanneer zij ons zooveel waard zijn, laat ons dan, in 's Hemelsnaam! niet zoolang wachten om het noodige voor hare verdediging te willen doen, tot het *verschrikkelijke »te laat!"* ons in de ooren ruischt.

In ons geschrift: »De Verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand," zeiden wij: »Zooals wij reeds opmerkten, »den beweginsoorlog zullen wij bij eene verdediging van Java, »*hoofdzakelijk* met kleine colonnes, het gros zal *hoofdzakelijk* »den positie-oorlog voeren. Beweegt zich het gros, dan zal het »hoogstwaarschijnlijk slechts zijn om van de eene stelling naar »de andere terug te trekken."[1] Hier hebben wij, wij erkennen het gaarne, den toestand niet genoeg in zijn ganschen omvang overzien. Wanneer de vijand binnen onze strategische stelling[2] is gedrongen, dan zal voor ons de tijd gekomen zijn om zoo mogelijk met het *geheele leger* tot den aanval over te gaan, en wel voornamelijk zoo de vijand wankelend en onzeker in zijne handelingen wordt, niet voldoende er naar streeft om het initiatief te behouden, hetgeen de opperbevelhebber uit de ingewonnen berichten kan beoordeelen. En dit nog des te meer, zoo onze strategische stelling door den tijd en de eischen der beschaving in alle richtingen van wegen doorsneden zal zijn; hetgeen wel het geval zal wezen, wanneer de zetel van den Gouverneur-Generaal en de standplaatsen van het gros der troepen op Java naar het midden van het eiland verplaatst zullen zijn. Een bekwaam opperbevelhebber zal dan zijne strijdkrachten snel weten te

---

[1] De Verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand, blz. 88.

[2] Raadpleeg hetzelfde werk,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

verplaatsen en zijne weifelende tegenpartij strategische verrassingen weten te bereiden.[1] Napoleon was hierin een meester, de studie van zijne veldtochten moet een belangrijk deel uitmaken der middelen tot vorming van den Generalen staf-officier. Voornamelijk bevelen wij de studie der veldtochten van 1796, 1797 en 1814 daarvoor aan.

In de eerste helft van April 1796 scheen het dat de Oostenrijkers tegen Bonaparte tot den aanval wilden overgaan, om van de Alpen naar de Riviera di Ponente af te dalen. Doch, terwijl hunne hoofdmacht nog bij Acqui stond, en het voorwaarts gelegen gebergte van de Piëmonteesche vlakte tot aan zee, door eene rei van op zichzelf staande afdeelingen bezet had, greep Bonaparte het initiatief. Hij vereenigde zijne strijdkrachten op de waterscheiding tusschen de zee en de vlakte en wierp zich van daar uit langs de binnenlijn,[2] op den 12de April, het eerst op Montenotte en bracht zijne tegenpartij eene beslissende nederlaag toe. Op den 13de daaraanvolgende nam hij eene Oostenrijksche afdeeling bij Correria, en op den 14de, een andere van 2000 man, die hij bij Dego met drie divisiën omsingelde, gevangen.

---

[1] De Keizer opereerde op de strategische binnenlijnen.

[2] Wanneer het Indische leger goed is georganiseerd en het Opperbevel in goede handen is, dan zijn versterkingen *bijzaak*. Vluchtige werken zijn dan dikwijls voldoende. In zijn zeer belangrijk werk: „Das Gefecht an Fluszübergängen und der „Kampf an Fluszlinien", zegt Cardinal Von Widdern: „Heute ist das Bewegnungs-„gefecht die Regel, die rangirte Schlacht die Ausnahme. An die schnelle und sichere „Entschluszkraft aller Führer, an das taktische Urtheil und die schnelle Zurecht-„findung derselben in der im Begegnungsgefecht plötzlich geschaffenen Lage stellt „die heutige Kriegführung immer höhere Anforderungen". — Zoo moet het ook op Java zijn wanneer wij door een buitenlandschen vijand aldaar worden aangevallen. Het vijandelijk leger moet steeds het object blijven; zijne gangen moeten met *arendsoogen* bewaakt worden. Van te voren gekozen stellingen oefenen dikwijls een nadeelige aantrekkingskracht uit. Daarom mogen zij echter niet uitgesloten worden. Men moet maat weten te houden. Groote krijgskennis, vooral bekendheid met de *krijgsgeschiedenis*, is daarvoor noodig.

In elk geval zullen, wanneer onze voorstellen ter verdediging van Java worden aangenomen, de kosten aan versterkingen besteed niet groot behoeven te zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bij Dego wees hij, op den 16de, een aanval van den vijand van uit Acqui terug, liet daarop eene divisie achter om den afgewezen vijand in het oog te houden, keerde zich toen naar Ceva, en versloeg aan de Corsaglia de daar opgestelde troepen. Deze trokken tot Carmagnola terug, waarop de verschrikte Piemonteezen hunne bondgenooten, de Oostenrijkers, verlieten. — Nu stond de Fransche veldheer in een meer open landstreek en dichter bij de terugtochtslijn der Oostenrijkers dan hunne troepen die in het gebergte waren. Ook benutte Bonaparte dit voordeel door een niet onderbroken tocht over Piancenza tot Mantua, Eerst toen hij door deze vesting werd opgehouden, was het den vijand mogelijk om de deelen van zijn leger weder te verzamelen, dat minder door gevechten geleden had, dan wel door vermoeiende marschen en vruchtelooze pogingen om het verloren gegane initiatief te herkrijgen.

Gedurende den veldtocht van 1814 in Frankrijk had Napoleon, door snelle bewegingen en goede keuze van het juiste punt tot vereeniging zijner strijdkrachten, het nadeel verholpen dat in het geringe aantal dier strijdkrachten gelegen was. De Verbondenen rukten gelijktijdig met overmachtige strijdkrachten van uit de Nederlanden, de Vogeezen en de Jura tegen Parijs op. Uit den boog tusschen de Oise en de Seine viel Napoleon herhaalde malen deze debouchéerende vijandelijke colonnes aan, en sloeg hen steeds terug; eindelijk beging hij de fout zijne krachten te zeer te verdeelen — dit werd hem noodlottig.

Een bekwaam opperbevelhebber zal, wanneer hij eenmaal het initiatief bezit en het wegennet het hem toelaat, *veel en goed manœuvreeren*. »La victoire est aux armées qui manœu»vrent," [1] zegt Napoleon. Maar om goed te kunnen manœuvreeren,

[1] Qu'est ce qu'une manœuvre ?

C'est une combinaison de mouvements et de dispositions en vue d'atteindre l'ennemi dans des conditions favorables pour soi, défavorables pour lui. Combinaison de l'offensive avec la défensive, basée sur l'ennemi, le terrain et la valeur des troupes. Le colonel L. Maillard. Eléments de la guerre.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

moet men steeds goed op de hoogte zijn van wat de vijand *doet* en *niet doet*, men moet veel en goed verkennen; om veel, om in tijds, om goed te kunnen verkennen, moet men eene zeer sterke voorhoede vooruitschuiven, eene voorhoede der geheele strijdmacht, *strategische voorhoede;* achter deze voorhoede, die, om eene uitdrukking te bezigen, *de hand op den vijand legt*, kan dan de opperbevelhebber met meerdere zekerheid van niet mis te tasten en zelf verrast te worden, met het gros van het leger manœuvreeren, zoo noodig het naar rechts en links werpen, ten einde den vijand zoo mogelijk eene strategische verrassing te bereiden. Is hij kennelijk verrast, dan moet het gevecht [de veldslag] *onmiddellijk* daarop volgen. Er moet steeds voor gezorgd worden, dat op den dag van den veldslag al de strijdkrachten zooveel mogelijk vereenigd zijn. — *Gescheiden marcheeren, vereenigd vechten, is eene van de voornaamste, zoo niet de voornaamste strategische grondstelling.*

Is de vijand in onze strategische stelling gedrongen, en gaan wij hier tot »manœuvreeren" over,[1] dan zullen al onze lichte troepen, de cavalerie en compagnieën lichte Infanterie, [Raadpleeg onze organisatie-voorstellen] misschien nog met een paar veldbataljons versterkt, en de noodige artillerie de *strategische* voorhoede vormen. — Deze voorhoede moet onder de bevelen van een énergiek hoofdofficier geplaatst worden; goed zal het zijn daarvoor, en *nog in zoo vele andere zaken meer*, in tijds zijne beschikkingen te nemen.

De generale staf moet er voor waken, om *zoo min mogelijk door de gebeurtenissen verrast te worden.* Schema's, van hetgeen men in den oorlog doen wil en zal moeten doen, zullen reeds in tijd van vrede gereed moeten liggen. — De kadermanœuvres en generalen stafreizen zullen *ook daarvoor* dienstbaar moeten gemaakt worden.[2]

[1] Dit wil niet zeggen, dat wij zoo noodig niet reeds eerder hebben moeten manoeuvreeren.

[2] Ook de oefeningen op de kaart, het krijgsspel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Onze voorstellen tot reorganisatie van het Indische leger en onze denkbeelden omtrent de verdeding van Java hebben veel bestrijding gevonden. Dit is het lot van alle ingrijpende veranderingen alvorens zij ingang vinden. Velen slapen zoo gaarne naast het oude in en wenschen niet gestoord te worden. — Sommigen beweren, dat zoo Java naar ons stelsel verdedigd wordt, er overmatig veel gemarcheerd zal moeten worden; anderen meenen, dat Java geen »slagvelden" bezit waarop eene groote troepenmacht tot het gevecht kan ontwikkeld worden; weer anderen vragen, waar de stellingen gekozen moeten worden, waarop wij in ons geschrift »De Verdediging van Java »tegen een buitenlandschen vijand" doelen?

Wat de eerste bewering betreft, ter wederlegging daarvan moeten wij de hulp der krijgsgeschiedenis inroepen. — Bestudeert men Napoleon's veldtochten, dan staat men verbaasd over de reuzenmarschen die hij zijne troepen, zonder hen te ruineeren, heeft weten af te leggen, en zou men geneigd zijn te beweren dat zijn grootste roem in de snelheid zijner bewegingen schuilt. Snelheid, in den zin opgevat als Aartshertog Karel dien bedoelt. Hij zegt daaromtrent: »Vereenigd vechten, gescheiden »marcheeren is geen uitvinding van den nieuweren tijd. De »uitdrukking »snelheid" mag niet in den engen zin van het »woord worden opgevat. De snelheid van elke wapensoort is »een eng begrensde en kan slechts weinig verhoogd worden. »De »snelheid" zooals die hier bedoeld wordt, bestaat uit het »gedurig product van verschillende factoren, waaronder: spoedig »inzicht hebben van den toestand des vijands, onmiddellijk besluit »om zich in beweging te zetten, niet te wachten totdat men »duidelijker en nog duidelijker den toestand des vijands kan »beoordeelen. — De troepen brengen in den oorlog menigen »dag afwachtende door, een tijdverlies dat niet ingehaald kan »worden. Napoleon noemt »activiteit" een der machtigste fac»toren van den oorlog, en misschien is de uitdrukking »acti»viteit" beter dan snelheid."

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Napoleon heeft niet zijne troepen in den waren zin van het woord weten te »manœuvreeren", hij heeft de waarheid van zijne woorden: »La victoire est aux armées qui manœuvrent", door zijne daden bevestigd. — Maar ook andere veldheeren hebben van hunne troepen reuzenmarschen weten te eischen; Napoleon staat ten dezen opzichte niet alleen. Ook voor en na hem zijn er legers geweest, die *veel* en *langdurig* gemarcheerd hebben; en dit *niet met élite troepen*, maar met zeer *gewone troepen*. Zoo men zijn doel in den oorlog wil bereiken, dan moet men niet tegen *veel en lang* marcheeren opzien. Door groote troepen-afdeelingen zijn in den oorlog étappen afgelegd van: 48, 52, 54 en 57 kilometers. »De geheele operatie is »op marschen gegrond," zegt generaal BRONSART VON SCHELLENDORF, »de gevechten zijn slechts de bekroning er van; van de »juiste uitvoering der marschen hangt het eindresultaat, de »overwinning af."

»Si le mouvement est la condition nécessaire de la guerre, *„la mobilité et l'aptitude à la marche deviennent des éléments „essentiels du succès.*[1] L'histoire le constate à toutes les épo»ques; *la rapidité permet même de suppléer au nombre* (1796—97 »et 1814)."[1]

. . . . . .

»Les moyens sont les suivants:

1° Séparer l'armée;

2° Assurer à chacun des éléments le plus d'espace possible »pour se mouvoir;

3° Déterminer le mouvement de l'ensemble de manière qu'au»cun élément n'empiète sur la zone affectée à l'élément voisin;

4° Régler le mouvement de chaque élément avec la plus »grande précision, de manière à ne jamais perdre de temps et »à ne pas imposer aux troupes des fatigues inutiles;

5° Prendre, dans les dispositions particulières, les mesures »propres à faciliter le mouvement, à le rendre coulant.

[1] Wij cursiveeren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»Les qualités sont:

1° La vigueur et l'intelligence du commandement, qui écar-»tent toute indécision dans la direction;

2° L'habileté de l'état-major dans la préparation des ordres »de mouvement;

3° L'habitude de la marche, la discipline et l'esprit militaire »des troupes." [1]

Het leger zal derhalve dikwijls in lange marschen, dagen achtereen, moeten worden geoefend. Doet men dit dan zal de wijze, waarop wij Java wenschen te verdedigen, *zeer goed mogelijk zijn;* doet men dit niet, dan zal, hoe men Java ook wil verdedigen, het succes hoogst twijfelachtig blijven. Goed geleide oefeningen in het marcheeren moeten tot de voornaamste oefeningen behooren waaraan het Indische leger zich moet wijden. Een staand leger, zooals dat leger is, kan zich tot de uiterste geoefendheid in het marcheeren oefenen en daarin eene *hooge volkomenheid bereiken.*

Hoe meer de staten zich voor den oorlog voorbereiden, hoe meer het oorlogvoeren een kunst zal worden; hoe minder kansen aan het geluk en het toeval zullen worden overgelaten. Hoe minder zij dit doen, hoe meer het oorlogvoeren op een hazardspel zal gelijken, waarin het mogelijk is dat de speler, hoewel hij honderdduizenden bezit, toch geruïneerd de speelzaal moet verlaten. Wat de tweede meening betreft, wij zijn er van overtuigd dat elk land zijne slagvelden bezit, waarop groote troepen-afdeelingen zich tot het gevecht kunnen ontwikkelen. De kennis, de tactische blik van den aanvoerder zal die op het gepaste oogenblik weten te vinden. De krijgsgeschiedenis leert ons dit. Laat ons derhalve er vooral voor zorgen dat de leger-aanvoering in goede handen is.

Waar de stellingen gekozen moeten worden, waarvan wij in ons geschrift »De Verdediging van Java tegen een buitenland-

---

[1] Le colonel L. MAILLARD. Eléments de la guerre.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

schen vijand" spreken, dit kunnen wij natuurlijk vanhier uit niet aanwijzen; daarvoor is plaatselijk onderzoek noodig; dat men die echter, wanneer men Java naar onze inzichten wil verdedigen, zal vinden, ook hiervan zijn wij overtuigd — Geen land bestaat er, hoe bergachtig en hoe vlak het ook moge zijn, hoe boschrijk, hoe bebouwd, hoe dor en hoe kaal ook, of men kan er zijne stellingen kiezen, een verdedigingsstelsel er voor ontwerpen. De kunst moet hier aanvullen wat het terrein ontbreekt.

Ongetwijfeld zullen op hetgeen wij in onze geschriften hebben voorgesteld, vele en gegronde bedenkingen te maken zijn. Zoo hebben wij misschien voor het kader-examen te hooge eischen gesteld; bij de Infanterie willen wij misschien te veel kader indeelen; de Indische brigade misschien te sterk maken — een Instructie-bataljon is misschien niet noodig enz. enz.... De wijze in het algemeen, waarop wij het Indische leger willen organiseeren en Java verdedigen, kan niettemin toch *zeer goed zijn*. Onze voorstellen hebben misschien vele verbeteringen noodig..... Mogen zij eenmaal, met door anderen daarin gemaakte verbeteringen, worden aangenomen — dit is onze oprechte wensch. [1]

NASCHRIFT.

Toen deze bladen reeds ter perse lagen, lazen wij in de dagbladen, dat de Regeering besloten heeft om de Militaire School te Mr. Cornelis in te krimpen en de Indische Schietschool op te heffen. — Dus alweer afbreken, sloopen zonder op te bouwen, derhalve sloopen *ten nadeele* van het Indische leger — en dit

[1] Het Indische leger *goed* organiseeren, is geen werk dat in enkele jaren kan afloopen, maar daarmede zullen wel tien en meer jaren gemoeid zijn. Het is daarom wenschelijk deze aangelegenheid bij *eene wet te regelen*.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

om eenige duizenden guldens te besparen. Als sparen zoo dringend noodig is, dat men, om enkele duizend guldens te besparen, zelfs tot zoodanigen maatregel overgaat, dan mag het wel *ten hoogste onverklaarbaar* heeten, dat aan een lid van den Raad van Indië, die jaarlijks een kwart ton toucheert, wanneer hij de eene of andere gouvernementsopdracht moet vervullen, vijftig gulden daggeld wordt uitgereikt, [*f* 50,— per dag, is *f* 1500,— in de maand] en dit misschien menigmaal voor slechts problematischen arbeid [1].

Men wil aan de kwartiermeesters en de militaire apothekers de paarden fouragegelden ontnemen, omdat dit eene vermomde tractementsverhooging zou zijn. Misschien is dit waar, maar zijn de receptiegelden, die aan sommige ambtenaren en hoofdofficieren worden toegekend, dan ook geen vermomde tractementsverhooging?

Wij betreuren het voornamelijk dat de schietschool wordt opgeheven. Met de bestaande bewapening der Infanterie is een goed leger zonder zoodanige inrichting niet meer denkbaar. De Indische schietschool behoeft geen inrichting te zijn waar men de waarde van verschillende geweerstelsels onderzoekt, waar men uitvindingen doet, verbeteringen aanbrengt, eene inrichting die er naar streeft om een hoog wetenschappelijk standpunt in te nemen, of eene reeds gemaakte reputatie moet staande houden, maar eenvoudig eene inrichting die er voor waakt, dat de schietoefeningen in het leger *goed* en *eenvormig* geleid worden, waar officieren en onderofficieren in de gelederen dienende onderricht ontvangen en zich oefenen, ten einde het geleerde bij de korpsen waartoe zij behooren over te brengen, die het schietvoorschrift op de hoogte van den tijd houdt en waarvan de aan

---

[1] Wij begrijpen niet dat aan een opdracht als hier bedoeld wordt, altijd een hoog daggeld moet verbonden zijn. De betrokken hoofdambtenaar geniet toch reeds eene hooge bezoldiging, waarvoor hij, naar onze *eenvoudige opvatting*, alles moet doen wat in billijkheid van hem verlangd kan worden, en als eerlijk Staatsdienaar naar zijn vermogen goed moet doen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

haar verbonden officieren, opdat de inrichting een vraagbaak voor het Leger kan zijn voor alles wat op de draagbare vuurwapenen betrekking heeft, zich van de onderwerpen daarop betrekking hebbende eene bijzondere studie maken. — Heeft de Infanterie geen schietschool, dan zal zij, even als dit vroeger het geval was, in deze *geheel* aan den leiband moeten loopen van de Artillerie, en wel in den persoon van den Inspecteur der draagbare vuurwapenen. Dit heeten wij *déclinant voor het wapen*.

Nu men der Infanterie weder hare schietschool ontneemt, zijn wij nog meer er van overtuigd, dat men *niet* het plan heeft zich voor te bereiden de koloniën zoo noodig ook tegen een buitenlandschen vijand te verdedigen. Heeft men werkelijk niet het plan zich daarop voor te bereiden, — wel, dan zijn op het Indische leger nog vele, zeer belangrijke bezuinigingen te maken; o. m. kan de Artillerie dan zeer verminderd worden en het korps genie-officieren voor een groot deel worden gesupprimeerd enz.[1]

Meent men echter dat *de schijn*, dat het Indische leger wel voor een oorlog met een buitenlandschen vijand is voorbereid, voor ons *groote waarde kan hebben*, en laat men daarom in casu onnoodige zaken maar voortbestaan, en geeft daarom daaraan jaarlijks tonnen gouds uit..... dan gelooven wij dat men zich in deze waarde *ten zeerste vergist*, *dat men zeer gevaarlijk spel*

---

[1] Vroeger had men op Java vestingen en forten die ook tegen een buitenlandschen vijand moesten dienen. Deze gaat men — en dit zeer te recht — gedeeltelijk sloopen. Men zal toch geen talrijk korps militaire ingenieur ser op na willen houden voor het bouwen en onderhouden van *zeer eenvoudige* huizen en versterkingen tegen Inlandsche vijanden? *Daartoe worden onze militaire ingenieurs te wetenschappelijk gevormd.*

Ook zal, wanneer het Indische leger slechts tegen inlandsche vijanden moet dienen, de aanstaande Staf-Officier zijne opleiding niet meer in Nederland behoeven te genieten. Deze Officieren kunnen dan weer gevoegelijk, zonder voorafgaande studiën en examens, eenvoudig uit de verschillende wapens worden gekozen. Wanneer de Officier aan de Militaire Academie goed onderlegd wordt, en dit zal wel het geval zijn, dan heeft hij voldoende militaire opleiding ontvangen om zich verder voor den generalen staf van een leger te bekwamen, dat slechts met een inlandschen vijand te doen zal hebben.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

speelt. Wij zijn er van overtuigd, dat in het buitenland onze handelingen met Argusoogen beloerd worden. — Wij mogen wel als zeker aannemen, dat de zoo goed ingerichte en actieve Duitsche generale staf *zeer goed weet*, hoe zwaar wij uit een militair oogpunt, in Nederland zoowel als in Indië, wegen.

Bij het ontwerpen van bezuinigingen voor de koloniën moet het Leger aldaar het steeds ontgelden; terwijl er toch, *zeker met veel minder gevaar*, zooveel op den civielen dienst in Indië kan bezuinigd worden. In de dagbladen werd er reeds zoo menigmaal op aangedrongen om, nu elk dienstvak zijn directeur heeft, geen uitsluitend leden van den Raad van Indië meer te hebben.

Zoo is Java in residentiën verdeeld, die in grootte zeer veel van elkander verschillen. Zou het nu niet mogelijk zijn om, nu het bestuur van het eiland reeds zoo lang in onze handen is, en goed en vast is geregeld, en het wegennet door den tijd zooveel is verbeterd, twee kleine aan elkander grenzende residentiën tot een te vereenigen? Men zou dan zooveel residenten minder hebben, en de kosten aan tractementen besteed, besparen.

Wanneer bijv. Banjoewangi en Bezoeki, Probolinggo en Pasaroewang, Djapara en Rembang, twee aan twee tot eene residentie vereenigd worden, dan zou geen dier residentiën zoo groot zijn als de tegenwoordige residentie Preanger Regentschappen. Ook zou het bestuur dier residentiën, daar zij in dezelfde assistentresidentiën verdeeld blijven, die ieder haar eigen hoofd van bestuur hebben, niet minder krachtig er om behoeven te zijn. Misschien zouden er op deze wijze op Java, zes, zeven, of meer residentiën minder kunnen zijn. [1]

Ook hebben wij hooren beweren dat de Inspecteurs van financiën wel uit de lijst der ambtenaren kunnen geschrapt worden. Hoe-

[1] De politiek, waarmede men in Indië veel schermt, en die dikwijls de invoering van goede maatregelen tegenhoudt, zal zich zeker ook tegen dezen maatregel kanten. Er zal betoogd worden, dat zulks bij de bevolking der betrokken residentiën ontevredenheid zal verwekken; dat men niet zal weten welken naam men aan de nieuwe residentie zal moeten toekennen; dat de keuze tusschen twee namen

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

veel kosten die ambtenaren wel aan tractementen en reiskosten?

Misschien zou ook op de secretarie, met haar heirleger van ambtenaren, wel wat te bezuinigen zijn, evenzoo op hooge pensioenen.

Ook zouden op vele plaatsen der buitenbezittingen waar militaire posten gevestigd zijn, evenals dit op Wahaaij, eiland Ceram, residentie Amboina, het geval is, officieren, die men eene kleine toelage daarvoor zou kunnen toekennen, met het civiel bestuur kunnen belast worden.

Ook zouden bij de compagnieën der garnizoens-bataljons, instede van een Kapitein en drie 1ste of 2de Luitenants, een Kapitein, 1ste Luitenant en 2 Adjudanten-onderofficier, met *een geringer bezoldiging* dan een 2de Luitenant geniet, kunnen ingedeeld worden enz.[1]

Laat men zorgen dat er niet zooveel geld aan bouwwerken wordt besteed. Kazernes en officierskampementen hebben ongetwijfeld tonnen gouds verslonden, misschien veel meer dan

---

moeielijkheden geeft, en dat dit evenzoo het geval zal zijn met de keuze der hoofdsteden enz. enz.

[1] Om echter een voldoend aantal Luitenants bij deze korpsen te behouden, zou men bij den staf daarvan, derhalve ter hoofdplaats van het gewest, twee Luitenants voor speciale diensten kunnen indeelen. Ook zouden de Luitenants, daar zij in commissie en krijgsraden zitting moeten nemen, en met nog zoovele andere diensten meer moeten belast worden, die niet aan Adjudanten-Onderofficier kunnen worden opgedragen, van den weekdienst ontheven kunnen worden. De Adjudanten-Onderofficier der compagnieën hebben dan om de week de week. Dat is ook met hunne collega's, die bij den kleinen staf van het korps dienen, het geval.

De Adjudanten-Onderofficier hebben het voordeel boven de Luitenants, dat zij niet zoo aan overplaatsingen onderhevig zullen zijn. Een Adjudant-Onderofficier kan wel tien en meer jaren bij dezelfde compagnie dienen, een Luitenant niet; promotie en andere redenen noodzaken dikwijls hem over te plaatsen. Het niet overplaatsen van het eene naar het andere korps is zoowel uit een financieel als uit een militair oogpunt een groot voordeel.

Ook zal het *veel* vermeerderen van het kader van het leger en het *veel* verbeteren van hunne positie, een uitkomst zijn voor de arme, dikwijls bijna broodelooze Inlandsche kinderen op Java en de Buitenbezittingen. Deze Inlandsche kinderen zullen daardoor naar het leger worden getrokken. Hand aan hand met dezen maatregel moet eene uitbreiding van het pupillenkorps plaats hebben.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

noodig was. Zoo zou men wellicht tot een immens cijfer komen zoo men naging hoeveel het paleis van den Legercommandant aan bouwen, vergrooten en onderhoud gekost heeft..... Men bezuinigt op de kleintjes en ziet de groote zaken over het hoofd.

De Minister van Koloniën wil bij de Infanterie, met gelijke vermindering van het aantal luitenants, 100 adjudanten-onderofficier dienstdoende officier aanstellen. — Dat er bij de infanterie adjudanten-onderofficier worden aangesteld, die dezelfde *compagniesdiensten* verrichten als de luitenants, waardoor men het aantal dezer laatsten kan verminderen, hen daardoor eene betere promotie kan verzekeren en een deel der onderofficieren een betere toekomst, daar kunnen wij niets tegen hebben, (raadpleeg de Indische Infanterie.) Veel hebben wij echter er op tegen, dat men deze adjudanten-onderofficier, *dienstdoende officieren* wil heeten. Dienstdoende officieren kunnen deze onderofficieren niet zijn en nooit worden, *daartoe zullen zij te weinig ontwikkeld zijn.* Zij zullen slechts *een deel* der diensten kunnen verrichten die aan de luitenants worden opgedragen, en mogen daarom ook niet den titel van dienstdoende officier voeren. Ook zullen zij dien titel niet kunnen voeren, omdat zij *nimmer* in de plaats van den compagniescommandant, den kapitein, die *ook niets meer dan officier is*, zullen mogen optreden.

Wij vreezen dat de titel van dienstdoende officier, dien men deze adjudanten-onderofficier wil toekennen, hen in het leger *zeer impopulair* zal maken. — Waarom hen niet, in tegenstelling der adjudanten-officier die tot den kleinen staf der bataljons behooren, die men dan adjudanten-onderofficier 2de klasse zou kunnen noemen, adjudanten-onderofficier 1ste klasse geheeten.

De Minister wil aan jongelieden in Indië de gelegenheid openen, om examen te doen voor de Kadettenscholen alhier. Dit zal voor vele ouders een uitkomst zijn, mits hunne zonen, na aan de gestelde eischen te hebben voldaan, vrije passage naar Nederland hebben en verder geheel op kosten van den Staat worden opgeleid, zonder bedreiging echter, van bij

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

niet-slagen, de opleidingskosten te moeten terugbetalen. Hieraan zullen de meeste ouders, die meerendeels ongefortuneerd zijn, *met geen mogelijkheid kunnen voldoen.*

In de Indische Tolk van 18 October j.l., no. 160, lezen wij onder den titel: »De reorganisatie der Indische Infanterie" o. m. het volgende:

»Overbekend is het, hoe bij deze *tegenwoordige* formatie, »reeds sedert 1890 van kracht, de toestand der Infanterie is. »Met moeite kan de Atjehbezetting geregeld aangevuld en kun»nen bovendien 3 bataljons op Java marschvaardig gehouden »worden. Deze 3 bataljons op expeditie te zenden, ware een »te groot waagstuk, want men zou ze geen 2 maanden te velde »kunnen houden. Elf van de 18 veldbataljons ongeschikt, om »te velde te worden gezonden; de garnizoens-Infanterie gereduceerd tot een minimum aan valide manschappen!"

Elf van de 18 veldbataljons ongeschikt om te velde te worden gezonden! En zoo'n toestand laat men bestaan. Ziet men dan niet in, dat dit gelijkstaat met *veel geld* uitgeven voor zaken waarvan men geen nut kan trekken. *Zooveel mogelijk wordt dus aan den schijn* geofferd!..... En dit zou niet gevaarlijk zijn, onze reorganisatie-voorstellen aannemen wel!.....

Op eene andere plaats lezen wij in hetzelfde blad: »Ook voor »het O. I. leger werd meer geld gevraagd voor eene reorgani»satie van het wapen der infanterie. De Minister bracht de aan»gevraagde tonnen gouds terug tot *f* 23.000, maar een uitgaaf »van anderhalf millioen voor nieuwe logies wordt in het voor»uitzicht gesteld". — Hoe is deze beslissing te rijmen met den *déplorablen* toestand der levende strijdkrachten van het Indische leger?

Een goed leger, in bamboe kazernes [temporaire kazernes] gelogeerd, *is beter* dan een *slecht leger* in permanente kazernes gehuisvest,..... want die hebben wij dan eventueel voor onzen vijand gebouwd..... Men vergete deze waarheid niet!

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Van denzelfden schrijver zag reeds het licht:

De Indische Infanterie. Beschouwingen en voorstellen. f 1.—

Nadere beschouwingen - 1.70

De verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand . . . . . - 1.50

De verdediging van Java zonder Marine . . . . - 0.60

De verdediging van Java. Eene studie . . . . - 1.90

Het gewapende Volk. Een boek over legerorganisatie en oorlogsvoering van den tegenwoordigen tijd, door Colmar, Baron v. d. Goltz. Uit het Duitsch vertaald . . . . . - 4.—